

Hétről-hétre

Jeruzsálem. Az Ottomán bank és Banca din Roma palesztinai vezetői bejelentették a jeruzsálemi kereskedelmi és iparkamarából való kilépésüket, mivel a kamara áll a zsidók elleni kereskedelmi bojkottmozgalom ellen. — Ramleh mellett arab falut egy arab banda megátadott és élelmiszert meg pénzt raboltak. — A külföldi lapokra kiterjesztett cenzúra megszüntette működését. — A ramlehi vasútállomás, amelyet többször megátadottak a felkelők és zárva volt, most újra megnyitott a forgalom számára. — A hajfai menekülttáborba, mivel valamennyi menekültet elhelyeztek lakásokba és mindenki rendszeren végzi napi feladatát. — A saframi rendőrállomásra arab banditák ráöltöttek, senkilem sebesült meg. — Dr. Hugo Beraman professzor, aki az első választott rektor a jeruzsálemi egyetemen, most újból megválasztották a második évre is rektornak. — A palesztinai kormány jóváhagyta a Vard Leumi iskola-büdzsét, amelyhez a kormány évi 42.000 fonttal járul hozzá. — Jaffában és Jeruzsálemban a kivételes állapotokról szóló rendelkezést végleg felfüggesztették. — A héber sajtó felhívta a lakosokat, hogy az utóbbi időben, újból jönnek haurani és transzjordániai arabok engedély nélkül az országba. Különösen kiemelik, hogy a jaffai véres események kitörésekor is, kivülről jött arabok voltak az elsők, akik megkezdtek romboló munkájukat. — A saframi internálótáborból 26 arabot újra elbocsátottak. Jelenleg még 200 ember van foga, akiket a nyugatiaságok idején tartoztattak le. — J. H. Hall aki a kormány főtitkára és Spicer, rendőrfőnök hosszabb megbeszélést folytattak a koncentrációtábor felosztására módoszatának ügyében. — A „Davar” szerint a saframi táborban sok olyan arab tanított is internálót, akiket a kormány alkalmazott Ezeket nem bocsátották el, hanem még akkor is kapták rendszeren fizetésüket, amikor be voltak zárva. — Valamennyi arab segédrendőrt, akiket a jaffai nyugatiaságok kitörésekor felvettek, most újra elbocsátották. — Kalkille mellett egy arab holttestét találták, akit valószínűleg társal ölték meg, egy cselepeté alkalmából. — Áldám Ibrahim nevű arab, aki augusztus 21-én Samariában egy banda és katona csapatok között harcba esett, az angolokra és elfogták, most állott a hajfai bíróság előtt, ahol határa ítélték. Copeland bírú kijelentette, az ítélet indoklásában, hogy nem érdemel kíméletet az, aki katonai csapatokra ráb. — Jeruzsálem mellett egy teherautó felfordult. A benne lévő angol katonák közül kettő súlyosan és számosan könnyebben megsebesültek. Dill generalis, törzsfőnöki társaságában megfogott a Siralom falát. — Rachel sirját, halálzási évfordulója alkalmából nagyon sok zsidó meglátogatta, amelyet nem tettek meg a zavarosság kitörése óta.

London. A Jewish Lads Brigade központi épületén, amely az angol zsidó cserkészek otthona, s amelyet Lord Reading erőteljesen támogatott, egy emléktáblát helyeztek el a napokban, az elhunyt akiról emlékeznek. A leleplezési ünnepségen résztvevő egy nagy angol-zsidó államférfi övezge is. — Vezető angol és zsidó tudósok aláírásával felhívták bocsátottak ki, amelyben egy pszichológiai könyvtár létesítését kéri, a palesztinai héber egyetemen, a nemrég elhunyt és világhírű pszichoanalitikus, szociológus Dr. M. D. Eder emlékére. Az elhunyt tudós magánkönyvtára lenne az új könyvtár alapja. — Az angol Sóna többé háborút, mozgalom, Bristol szálló nagyszerűben ülést tartott, amelyen olyan határozatot hoztak, hogy az angol kormány vonja vissza csapatait Palesztinából és az arab legényeket ismerje el, az önkormányzatra való jogukat.

Amsterdam. Az itteni hitközségi zsinagóga nagytanács október 28-án ülést tartott, amelyen megválasztották az új főrabbiat, L. H. Sarouls-t, aki egyet len jelöltje volt az állásnak és eddig is az amsterdami rabbinatács elnöke volt.

Triest. 1937 január 15-én a Tel-Aviv hajó parancsnokságát, A Rosenthal vez. át, aki eddig a hajó első tisztje volt. A nem zsidó kapitány, aki eddig parancsnokolt a hajón, más beosztást kapott.

Wien. A bécsi állami művészeti és zeneakadémia Kreiner díjat a bécsi Chajim ginnazium növendékének Oskar Wetzner-nek ítélte oda. Ő volt a pályázók között, a legfiatalabb.

Berlin. Október 20-án elhunyt 66 éves korában Jakob Plessner, híres zsidó szobrász. — A zsidó irodalom történetének betédk köteté, amelyen a szerző Dr. Israel Vinszner, már negyven éve dolgozik, most jelent meg Vlnában, a Tomor kiadóvalat kiadásában. A kötet a berlini haskálával foglalkozik. A műből még három kötet fog megjelenni.

Ha üde és szép akar lenni és megakarja őrizni arcának fiatalos rugékonyságát, ugy keresse fel

D. Steierné-t, aki külföldi tanulmányújról hazatérve, a legmodernebb gépekkel felszerelten áll a hölgyközönség rendelkezésére.

Hormon és vitamin pakolások!
Teljes ráncalanítás! Díjtalan felvilágosítás:
Oradea, Piaja Regina Maria 1.
Telefon 173.

— **Eljegyzés.** Keszler Mór kereskedő Kral Chiumecz, eljegyezte Kindermann Len két Sirovovról. (M. E. é. h.)

— **Házasság.** Káhn Sámuel Treblsov és Friedmann Fancsi Ballány (posta Biel) f. hó 15 én tarfák esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Zsidó író nyerte meg egy német regénnyel, egy angol könyvkiadó pályadíját.** A londoni B. Pinker and Son és a newyorki Eric Pinker and Morrison könyvkiadó cégek regénypályázatot írtak ki. Tizenkét nemzet pályázói vettek részt. A kiválasztott mű 12 nyelven jelenik meg és a 4000 fontnyi (négy millió lei) díjat Paul Neubauer író nyerte meg „A hlányzó fejezet” című művével. A díjnyertes szerző Vágujhelyen született, ahol apja iparos volt és a város polgármestere. Paul Neubauer ma a Prágai Magyar Hírlep szerkesztője. Könyve eddig német és magyar nyelven jelentek meg. Berlinben jelent meg „Marla” című regénye. Budapestben Franklin kiadásában „Mi kö-zöm hozzá” című munkája. A díjnyertes regény cselekménye az 1914—1926 években játszódik le Indiában és az angol dominiomokban.

— **Az egyiptomi sajtó véleménye az arab királyok intervenciójáról.** Kairo. Az egyiptomi sajtó nagyon csodálódott az arab uralkodók ismert akciójáról. Az „Al Cuehad” című újság, amely a Wafd párt vezető lapja, az egész intervenciót Anglia machinációjának tartja, amelyre azért volt szükség, hogy a palesztinai kormányt ingadozó presztizsét megerősítse. Az iszai arab periódika elutasítja az arab királyok intervencióját. A „Siasa” kairói lap, amely a konstitucionális párt orgánuma, erősen támogatja a palesztin arab vezetőket és gyávassággal vádolja őket. Azt írja, hogy csak azért törték meg a sztrájkot, mert el akarják adni a narancsokat. Az arab sztrájkomléte felhívását, amelyben a sztrájk megszűrését jelzi, úgy tekintik Kairóban, mint kapitulációt.

A rabbivizsgák november 23—24-én lesznek. Az ősi rabbivizsgák a Kuliusz miniszterium november 23—24 re tűzte ki. Az érdekeltek szükséges iratokat haladéktalanul küldjék be a „Ministerul Culelor si Artelor, Directiunea Culelor, Bucuresti” címre. A beküldendő iratok a következők: 1. Extras de nastere. 2. Certificat de nastere. 3. Certificat de moralitate a hatóságól és az illetékes rabbiságtól. 4. Bivonylat arról, hogy 3 évig látogatta valamelyik hazai jesivát. 5. 1000 Lei készpénz.

— **Kitérésí járvány Zágrábban.** Zágrábi jelentések szerint az oláni vagyos nosabb zsidóság között valóságos kitérésí járvány ütött ki. A legutolsó két héiben zsidó hitűek elhagyták az ismert Prellits bankár, lovábbá Paulits a Slovanka Bank igazgatója, mindketten az orthodox hitre tértek át, míg egy másik zsidó bankár, Pavlo Berkes, a katolikus hitet vette fel.

— **A palesztinai főkormányzó a kisebbségben maradt Rokeacht nevezte ki Tel-Aviv főpolgármesterévé.** J. ruzsálem. Mint ismeretes, a polgári pártok nem akarják elismerni Mose Chelouchen Tel Aviv polgármesterévé történő megválasztását. A konfliktus a kormányzóhoz került döntésre. A főkormányzó olyképpen döntötte el a kérdést, hogy Israel Rokeach alpolgármestert, aki a polgári pártok kisebbségben maradt jelöltje volt, nevezte ki Tel-Aviv főpolgármesterévé. A főkormányzó döntése nagy meglepetést és tiltakozást váltott ki a palesztinai zsidó lakosság körében Chelouchet tudvalevőleg a munkásság és a progressív polgári körök szavazatával választották meg a jobboldali polgáriak hét szavazatával szemben.

— **A bécsi hitközségi választások.** A weni hitközségi választás november 8 én lesz, amelyre már hónapok óta nagy agitáció folyik. Az utolsó percben sikerült a rezizionistákkal együtt, egy egységes listát összeállítani a clonistáknak. Remélhető, hogy a nagy clonista összefonásnak meg is lesz az eredménye és az unioistákkal szemben győzni fog az egységes, minden clonista árnyalatot magába foglaló lista. Ez igen fontos volna a bécsi zsidóság további fejlődése szempontjából.

Zsidó humor

AMIKOR AZ IMAKÖNYVEK FELESLEGESSÉ VÁLNAK

Imakönyveinkben benne van a könyörgés, hogy az Ur szabadítsa fel Palesztinát és legyen megint a miénk. Egyik modern clonista rabbiból megkérdezte valaki: — Na és mi lesz azzal a rengeleg imakönyvvel, ha az Ur tényleg visszaadja nekünk Palesztinát és ezek az imák térgyaltalanok lesznek? — Semmi baj — mondta a rabbi — az összes imakönyveket odajándékozzuk az asszimilens zsidóknak.

A SPANYOL TESTVÉRHÁBORUNAK IS A ZSIDÓK AZ OKAI

Két spanyol kerül egymás mellé egy kórházban. Az egyik a kormány oldalán harcolt, a másik a felkelőknel sebesült meg. Megszólal az egyik: — Hát kellett nekünk ez? Te a lábadaid vesztetted el én meg tüdőfővést keplam. Mire a másik: — És még hozzá ennek is a zsidók az okai... — Hogyan a zsidók? — Igen, a zsidók. Mert ha laknának zsidók Spanyolországban, akkor nem kellene egymást üssük és öljük, kéznél volnának — a zsidók...

IBN EZRA FELESÉGÉNEK SZERENCSECSILLAGA

Ibn Ezra már kora ifjúsága idején kiolvasta a csillagokból, hogy örök életében szegény ember marad. De ki tud ilyesmibe beletörődni? Nagy asztrológus lévén, a hajdani csillagzéta kezdte vizsgálni. Végre egy felülről ragyogó csillagot talált az égen. Most azt kutatta ki, hogy hol és melyik eme hajdani, akinek a csillaga oly felülről fényel ragyog? Ez ugyanis azt jelentette, hogy ama lény rövidesen egy rendkívül szerencsésnek néz elbe. Felkutatta, megtalálta és elhatározta, hogy bármily szegény is legyen jelenleg, mégis feleségül veszi, hogy aztán majd ő is részesüljön a nagy szerencsében, amely erre a leányra vár.

Esküvője után Ibn Ezra várja-várja feleségének bekövetkezendő, nagy szerencsését, amely azonban csak nem jelentkezett. Nagyon bántotta a nagy asztrológus, hogy tudományában annyira tévedett volna. Ismét kikérte felesége csillagát, de ime, teljesen homályosnak találta. Feleségéhez fordult már most a kétségbeesett Ibn Ezra, mondván: Nem ért téged valamely oly tikos szerencse, amelyről én nem tudok? És elmondta neki a csillaghalástörtélt.

— Nem — felelt a szegény asszony. — Ennem életemben csupán egyszer ért egy felőle négy szerencse, de arról te tudsz legjobban mert ez akkor ért, amidőn feleségül vetted. És ezt jelentette az én akkor oly felülről ragyogó csillagom.

AZ ELLENSÉG FEJE LEON BLUM LÁBAINÁL

Egy gyűlésen a zsidó miniszterelnök felszólaszt mindenáron megakarták akadályozni politikai ellenfelet. Különösen egyik, az utolsó padosorban ülő agitátor hangoskodott kifarokban. Egyszer csak a hallgatóság feje felett, egy nagy képosztafej repül épen a Blum lábál elé, mire így szól:

— Most zavartalanul folytathatom beszédem, ellenfelem feje már lábálam előtt hever. A szellemes rögtönzést zúgó taps és nagy nevetés honorálta. Azután nem volt több közbeszólás.

MINT HAL A VIZBEN.

Egy mantulációjáról ismert tejkereskedő megkérdezte egyszer, hogy mit legjobban főzni a tejből, mire azt válaszolta, hogy — halat. — Miert épen halat? — Mert akkor úgy érz magát a tejből — mint a hal a vízben.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: **ORADEA**
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** — Leítner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hitközségetnek és vállalatoknak 500. magánosoknak: egész évre 300, félévre 150, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck, 180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Öfelsége II. Károly király kezét nyújt Teitelbaum Joél satumarei főrabbinak

Világszerre óriási érdeklődést keltett királyunk látogatása a csehszlovák köztársaság fővárosában, ahol Benes cinök nyári látogatását vizsnoztta.

Öfelsége visszafelé utaztában, számos transylvániai nagy város vasútállomásán néhány percre kiszállott, hogy a lakosság spontán és szívből jövő óvációját fogadja. Így kiszállott Satumaren, Oradean, Clujon, ahol a lakosság tízezrei fogadták lelkesen és boldog üdvözléssel. Az itteni zsidóság mély hódolattal és alattvalói hűsőséggel viseltetik a királyi család iránt.

Öfelsége II. Károly király uralkodásának ideje alatt, mindenkor a legnagyobb megértést tanúsította az egymilliónyi romániai zsidósággal kapcsolatban, amely ezt a megbecsülést mindenkor szeretettel és hódolattal viszonozza.

Öfelsége néhány perces satumarei tartózkodása alatt igen érdekes jelenetek voltak mindazok, akik a fogadtatáson jelen voltak. Amikor Öfelsége cerclét tartott, a gör. keleti és rom. kath. egyházúok mellett ott állott díszes prebündájában Teitelbaum Joél satumarei főrabbi is. Öfelsége észrevette a főrabbit, aki előlépett a sorból és elmondotta azt a héber áldást, amelyet koronás fő látásakor mondanak. Ezután az ardeali zsidóság eme vezéregyéniségével szívélyesen kezét fogott a király.

A világ legbutább népe

Hitler Adolf, a német birodalom korlátlan hatalma vezére és kancellárja vasárnap este két órán keresztül döröglette hangját Münchenben. A beszédet a rádió is közvélletette és így alkalom volt azt végig is hallgatni.

A Führer beszélt. És mi „érdeme” szerint szeretnék kommentálni, de nem lehet, mert idegen államfőket kénytelenek vagyunk szordinós hangon érinteni, mert különben „főbőnjáró” bünt követnének el. Így tehát nem írhatjuk, hogy a halványt milliók kaszárnya stílusa nem tetszik nekünk. Nem írhatjuk azt, hogy szindobogtatásban nagy élmény volt számunkra, hogy Európa egyik, a világ rész sorsát kezei között tartó egyéniség beszéde egészen más volt, ahogy mi azt egy államférfiúnak várjuk. Nem beszélünk a modern horról, nem beszélünk évszázadokra visszamenőleg, hogy ilyen főnusi nem ismerhetünk, de ismerjük a román császárság több mint kétezer éves beszédét, ismerjük az ókor számos nagy államférfiúnak megnyilatkozásait, de ha ez a XX-ik század stílusa, amit a müncheni rádió továbbadott vasárnap este, akkor sokkal, de sokkal jobb dolga volt a „barbár” két és három ezer év előtti embereknek. Cicerohoz hasonlítuk? Miert sérisük meg a nagy és nemes római? Vagy menjünk vissza a bibliai korba... Ott van nagy és ádáz zsidóellenességünk, Bileam. Micsoda finom és czelligelt szavak azok, amelyekkel Bileam dörögött ellenünk.

Sok mindenféle váddal illették bennünket az elmúlt évezredek folyamán. Mondták reánk gyilkosok kezde mindent. Nincsen olyan árok és szilik, nincsen olyan fortisszimója a gyűlölet tobzódásának, amit meg ne szóvalattak volna ellenünk. De amit Hitler vezérkancellár mondott most, még sohasem használták ellenünk.

A világ legbutább népe vagyunk és a legkevesbé intelligens. Ezt a kifejezést használta a német kaszárnya legjobb örmesteri ranából fejberekedett nagy államférfia, ellenünk.

A világ legbutább népe vagyunk! — hirdette Hitler. Értjük ezt zsidók? Eddig ez volt a legfőbb vád ellenünk évezredek óta, hogy „tul okosak” vagyunk. Okosabbak, vagy legalább is okosabbak akarunk lenni mindenki másnál. És ezt mondták údákent ellenünk, hogy intelligens vagyunk. És most a braunau mesterszobából kikerült, sorsdöntő fontosságú kérdéseket kezében tartó korlátlan hatalmu Naggyur azt mondja rólunk, hogy ő még egy ilyen buta népet nem látott. Sirjunk ezen, vagy neussünk? Mi, — korlársak — szerimünk — sajnos csak sirhatunk, de a jövő népe, neveit és hazatérni fog ezen. Amin hogy nevelhet ezen a Nobel-díjakat kiesz ő stockholmi bizottság is, amelyik egy „buta” órci zsidónak adta oda a napokban meggyék díjat. És hahótázhalt 160 millió, akik lütlgyeik intézését egy zsidó... Litvinnora bizdák. És nevelhet a világ legintelligensebb nemzete, a göré népe, amely Leon Blum a lelte magafőlé miniszterelnök. És időh...

Heti számunk 12 oldal

a szeretetet, régtől fogva és hirtelen fogjuk örök időkig. És a gyűlölet meg fog halni. Meg kell halni, mert nem élhetnek az emberek, csak ideig-óráig gyűlölettel. A buldok fognak győzni — és az okosok el fognak pusztulni. Ez a tanulsága a vasárnapi rádiószózatnak mégha sokmillió torok kiáltotta is: a Hell Hitler!

Pál jugoszláv régensherceg kihallgatáson fogadta Dr. Nahum Goldmant

Nagysikerű előadások Beogradban, Osijeken és Subotícán

Dr. Nahum Goldmant, aki a Jewish Agency képviselője a Népszövetségnek, kelet-európai turné abszolválta, ezúttal a Zsidó Világkongresszus executívája megbízásából, hogy informálja a zsidóságot a világhelyzetéről és egyúttal helyszíni információkat szerezzen az egyes országok zsidóságának helyzetéről.

Uljá során most Beogradban járt, a jugoszláv fővárosban, ahol legelőször Pavle régenshercegnél volt kihallgatáson. Dr. Nahum Goldmant hosszabb időn át alaposan informálta a régensherceget a zsidó probléma aktuális mozzanatairól. Egyidejűleg beszámolt a palesztinai munka állásáról is, valamint az aktuális arabkérdésről.

Dr. Nahum Goldmant beszámolója a beograd-i Kolarac egyetemen decemberben 1200 fős hallgatóság előtt nagy sikerrel folyt le. Előzőleg a zsidó hitközségek országos szövetsége — a szavez — diszkrét tartott Dr. Pops Frigyes elnök vezetésével, az illusztris vendég tiszteletére, majd Dr. Alkaly Iszák grandrabbi adott díszbeszédet Dr. Goldman tiszteletére. Beogradból Osijekre utazott, majd onnan Subotícára. A pályaudvaron díszes községi fogadta Dr. Garson József főrabbi vezetésével, aki héber nyelven üdvözölte Dr. Nahum Goldmant.

A suboticiai előadásról még beszámolunk M. F. (Petrovgrad).

Ujbóli Herbert Lehman lett Newyork állam kormányzója

New York. Roosevelttől elnök újragondolt, lassidóval egyidejűleg Herbert H. Lehman is ubóli Newyork állam kormányzója válasszatták. Herbert Lehman 1932-ben válasszatták meg először Newyork állam kormányzója. A kormányzó tudvalevőleg az a politikai zsidó közeletben is vezető szerepet játszik. Mint a palesztinai országépítés lelkes barátja, mindig aktív részt vesz a cionista építőmunka amerikai gyűléseiben. Egyik vezetője az amerikai Joints és a palesztinai országépítést előmozdító testületeknek. — Illinois állam ugyancsak zsidó kormányzót választott, Henry Horner személyében, aki másodszer került ez alkalommal a kormányzó székbe. — Az amerikai képviselőházba a november 3-ki választásokkal tíz zsidó került be. A megválasztott zsidó képviselők a következők: H. P. Kopelman és L. Citron Connecticutból. A. J. Sabbath Illinoisból, I. Bacharach New Jerseyből, S. Dickstein, E. Celler, Ellenbogen, W. I. Strouss, Th. Payer és Joe Bloom New Yorkból. Newyork államban 44 zsidó választottak meg az államgyűlés és 7 zsidó az állam-szenátus tagjává.

Perzsaszöveget, gyapjufonalakat bizalommal Schulhof Emilné-től VÖGYÖR ORIENT Szövískola Oradea Str. E. Ciorog arlu 14. Szakszerű szövegjavítás! Állandó tanfolyam!

Az ardeali orth. zsidóság intézményeinek létevére, hogy

Az orth. Központi Iroda vezetésébe a világi irányítás erőteljesebben kapcsolódik bele

Reális munkaprogramot az újjászervezendő orth. Irodának!

Mielőtt folytatnánk a Központi Iroda decemberi választása előtti ankétunkat, amely nagy érdeklődést keltett az érdekeltek körében — tisztázunk két egyenlő kérdés, amely az eddigi megvitatásokban már megnyilvánult. De akad számos probléma, amelyet nem érintettek az eddigi illusztris hozzászólók és melől még folytatnánk cikk-sorozatunkat, tisztázni akarunk néhány kérdést.

Mindenekelőtt a mostani időkre kell hivalkoznunk. Vallásunk, lételes törvényeink szilárdasága és megközelíthetetlenége az egyetlen, amely vita tárgyát, az orth. zsidó közelet keretein belül nem képezheti. Ezzel szemben azok az intézmények, amelyek bizonyos szempontból, a napi élettel és kontaktusban vannak, azok — szerintünk — a kor parancsoló szükségletekhez igazodhatnak. Mindjárt egy aktuális példa: a Központi Iroda létesítéskor sok olyan kérdés még nem létezett, amely ma rendkívül akut lett. Azután vannak problémák, amelyek csak akkor vehetőek fel, amikor egy intézmény már bizonyos múlttal rendelkezik. Egy csecsemőnek nem lehetnek ráncai, vagy ősz hejszájai, de egy tízenéves gyermek is lehet „koravén”. Az Iroda elapszabályaihoz hasonlóan, az „koravén” jelenségek, amelyeket megfelelő eljárással a zsidó közelet „doktorainak” megfelelő módszerrel gyógyítani, a legminimális feladatuk.

Az alapszabály hamar elavult. De nem annyira, hogy az az intézmény életpételességét jelentené. Csak megfelelő átdolgozással lehetővé kell tenni, hogy a követelményekhez igazodjék.

Igy többek között nagyon elmosódtak azok a határvonalak, amelyek a rabbinikus tekinélyek és a világi megbízottak feladatai között mutatkoznak. Holott pontosan körvonalozni kellene, mindegyiknek feladatait és kötelességeit. Mert azt senkinek mondhatja, hogy laikusok beszélhetnek tisztára rituális kérdésekbe. Viszont azt sem vonhatja senkinek kétségbe, hogy egy miniszteriumnál, avagy más hivatalos fórumoknál teendő látogatás kizárólag rabbiaktól állhat. Talán a praktikus életszféra jobb megismerésére és azzal állandó kontaktust fenntartó „világi” emberek, ezt jobban értik.

Általában a világi férfiaknak, vezetőiknek nincs olyan nagy ingerenciájuk az ügyek vitelére, ahogy az őket, a dolgok lényegét tekintve, megilletné. Tulságosan átengedték a rabbinikus körnek, amely ha meg is igyekezett tenni a tőle telhető legtöbbet, azt technikai és tapasztalati adottságoknál fogva nem tudta maradéktalanul keresztülvinni.

Legfontosabb pontja a decemberi gyűlésnek: az alapszabályok békés, de alapos módosítása volna. Ez nem novum, amit mondunk, mert a legilletékesebbek sem zárkoznak el ettől. Csak nincsen senki, aki a kezdeményezést megindítsa. Azt nem lehet kívánni, az Iroda mai vezetőségétől, hogy ő kezdje meg, hogy nem helyes alapszabályok alapján működik. Viszont tudjuk, hogy józan és megfontolt módosítás elől nem zárkozik el senkiesem.

De vannak még más problémák is. S melől még ankétunkat folytatnánk, talán pontokba szedve felsoroljuk:

1. Az Iroda kötelessége kikutatni annak okát, hogy miért küzd a legtöbb ardeali hitközség súlyos anyagi válsággal, dacára annak, hogy a gabellák magasak és még számos esetben azt állandóan emelik is.
2. Mi az oka annak, hogy lassankint általános fásultság és közöny lesz urrá a zsidó nagyközönségen és nem érdekli már őket a zsidó közelet?
3. Mivel lehetne egészségesebbé tenni a hitközségek belső morális strukturáját? Talán a hitközségi alapszabályok generálás

rendezése volna a helyes gyógyszer? Talán a proporcionális választójog alapján összeállított vezetőségek jobban vezetnék az ügyeket?

4. Miért nincs egységes iskola-ügy? Miért nem állítanak fel újabb iskolákat, ahol annak szükségessége fennáll és a meglevők miért mostohaügyeket a jelenlegi irodai elgondolásoknak?

5. A hitközségek további megosztódásának megakadályozása. Leheletlené tenni, hogy főleg a nagyobb hitközségekben állandóan újabb és újabb imaházak megtervezésével, az anyahitközségek bevételi forrásai elsorvadjanak.

6. Nem-e volna jó az Irodának is bizonyos kezdeményező lépéseket tenni olyirányban, hogy a folyton növekvő tömegnyomor és zsidóellenes megnyilvánulások győgygyszerként: az átérteződés kérdésében is aktíve beleszóljon?

7. A hitközségi tisztviselőkérdés alapos rendezése. Sok helyen és számos esetben az az érzése a zsidó közönségeknek, hogy a hitközségek alkalmazottai, már-már öncélnak tekintik a hitközséget és nem úgy veszik, hogy ők vannak a hitközségekért, hanem az van értük? Tisztviselői pragmatika kidolgozása és nyugdíjkerésük rendezése generálisan egész Transylvániában!

8. A hitközségek bevételi forrásainak ellenőrzése oly szempontokból, hogy nem a szegényebb néposztályt sújtó gabellák képezik a legfőbb bevételi forrásokat, hanem az igazságos adóráz legyen a fundamentum.

9. A jesidok, Talmud-Tórák és más zsidó nevelőintézmények reális alapra való felállítás.

10. Rabbi-iskola és zsidó tanítóképződe felállítás, hogy a megfelelő utánpótlású gondoskodás történjék.

Nem folytatjuk tovább, mert még akad számos hasonló fontos probléma. Már most azon kellene igyekezni, — ahogy ez más hasonló szervnél szokásos — hogy minden egyes kérdéssel megfelelő előkészítő bizottságok foglalkozzanak és kész elbárármunkákat terjesszenek elő a decemberi közgyűlésnek.

Alapszabályok módosítása!

A világi delegátusok aktívabb bekapcsolása az Iroda vezetésébe.

Hitközségi problémák!

Egyszóval: amire cikkünk elején rámutattunk: a való élettel való szorosabb kontaktus felvétel, a rituális kérdéseknek, a főbbek kezében való maradéktalan meghagyásdual.

Számos hozzászólás van szerkesztőségünkben. De felkérjük azokat is, akikhez ez ügyben fordultunk, hogy sziveskedjenek mielőbb válaszolni kérdéseinkre, fentiek tekintetével. Nagy szöveget nem tudunk a vélemények és nézetek előzetes tisztázása végett.

W. S.

A palesztinai országos főrabbi állás betöltése

Jeruzsálem. Az askenázi országos főrabbi állás betöltése az arab zavargások miatt december hó 1-ére lett elhalasztva. Az elhunyt Rav Kook főrabbi zcl. utódjává két jelölt jöhet tekintetbe és pedig Dr. Herzog iroszragi főrabbi és Jakob Harlap rabbi, a „Jesiva Merkasz Harar” vezetője, Jeruzsálemből.

HETI GLOSSZÁR

Politikai gyilkosságok

Három nagy politikai gyilkosság történt az utóbbi években Európában, amely alarmozta a világ közvéleményét.

Az egyik: Conrad megölte a szovjet képviselőjét Worowskijt, aki a lausanne-i keleti konferencián vett részt.

A másik: Tellirnak, az örmény diák megölte Taalit pasa volt török nagyvezért, aki megölette a diák családját, az örmény-írás idején.

A harmadik: Salom Schwartzbart, aki 1926 májusában megölte Párisban Pelljurát, a fehérorosz vérszomjas generális.

Három különböző országban történt a háromféle gyilkosság és mindhárom gyilkosság tettestét felmentették. Indokolás az volt, hogy nemes moitvumok játszottak közre a gyilkosságok elkövetésénél.

Azért idézzük ennek a három gyilkosságnak emlékeit, mert rövidesen megkezdődik egy újabb politikai gyilkosság tárgyalása is egy svájci kantonban, amelynél Frankfurter Dávid fog ülni a vádlottak padján. Az a Frankfurter, aki ez év februárjában megölte Davosban Gustloffot, a nemzeti szocializmus svájci vezérét.

Bizonyára emlékeznek olvasóink arra, hogy milyen örületesen nagy propaganda indult meg Frankfurter ellen Németországban. Halál a fejére, — kiáltották azok, akik eddig mindig a gyilkosságot, mint megengedett politikai eszközt magasztalták. Még külön liga is alakult, amelynek nincs más célja, mint hogy követelje Frankfurter halálraítélését.

A német sajtó egykor egészen másképpen írt a gyilkosságokról. Így a „Frankfurter

Mindennemű Rheumás

fájdalmaknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedéseknél a Togat-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják és ez, On is bizalommal használhatja. Meglepetően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kisletet meg fogja gyógyítani! Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Dr. Reiner Imre:

A pozsonyi gettó humora

Mintha csak létnám azt a kedves, derült mosolyt, amely annak a sok ezer volt pozsonyi böhchernak ejka szélén egyszerre, mindegy varázsszerű végigrebben, amin azt a nevet olvassák:

— Reb Léb Gross!

Mintha egy csomó frissen szakított illatos rózsaszirmot szórtnak volna közéjük: szemükben valami mély, meleg tűz gyullad ki, arcukat pirosra festi a derű és szívükön jóleső, simogató vérhullám csap át. A Reb Léb Gross neve még most, sok-sok esztendővel halálá után is olyan kedves varázsszó, hogy csak mosolygást, derült fakaszt.

Az alatt az öt évtizednél hosszabb idő alatt, amit 73 éves életéből a pozsonyi jesiván eltöltött, lizezrekre tehető azoknak a böhchereknek a száma, akik örökkös hullámzásban hosszabb rövidebb időre fel-felbukáltak a pozsonyi rabbioknál, aztán csendesen ismét kiverődtek az élet nagy szabad tengerére. Három generációt láttól az öreg Gross végigvonulni a jesiván. Együtt tanult a nagyapával és keze alá került az unoka is. A mai orthodoxnak nagy része szemé előtt nőtt fel. Fehér szatárú, ősz emberek, meglett, javakorabeli férfiak élnek közöttük, akiknek már 6 parancsolat korlátlan hatalommal. És ez az örökké változó, szakadatlan ifjusereg elvitte a Reb Léb Gross hárta szerte az országba, a nevét egész nimbusz fonta körül, szellemes, csattanós ültetnek és mondásainak egész raja kering a zsidóság körül. Az ifjak elvitték a hírelt mindenfelé és még a legifjókabbi hegyek is őzé ékel, elhagyott, csöpp falucskákban is désen, szívük szerint kacagtak a zsidó családok a Reb Léb Gross sziporkázó szel-

Volt idő...

... amikor még nem használt

NIVEA fogkrémet

Most élvezet a fogait látni, vakító fehérek, egészségesek és erősek. A kiváló nyersanyagokból előállított NIVEA FOGKRÉM tisztántartja a fogakat és kellemes úde lehetet kölcsönöz.

Könnnyen habzsol! Csodás íau!

Zeitung” 1927 október 26-iki számában a Schwartzbart perről a következőket írta:

Husz évszázadon át lepostak a zsidókon ők. Titusól Torquemadag taposlok cizmájuk serkával a gondolatokkal lelt zsidó fejeken. És ime, husz évszázad után az egyik visszaüt, mlután minden ország Pelljurát végigvertek rajtuk. Az egész világ láttól szójjal nézi ezt és amikor lélekezethez jut, azt kiáltja: éljen a köztársaság, aki ez év februárjában megölte Davosban Gustloffot, a nemzeti szocializmus svájci vezérét.

Bizonyára emlékeznek olvasóink arra, hogy milyen örületesen nagy propaganda indult meg Frankfurter ellen Németországban. Halál a fejére, — kiáltották azok, akik eddig mindig a gyilkosságot, mint megengedett politikai eszközt magasztalták. Még külön liga is alakult, amelynek nincs más célja, mint hogy követelje Frankfurter halálraítélését.

A német sajtó egykor egészen másképpen írt a gyilkosságokról. Így a „Frankfurter

ához képest, ami most Hitler uralma alatt történtik.

Frankfurter pere, a szabad Svájc területén fog lefolyni, ahol nem homályosít el minden, a nemzeti szocializmus köde. És ez ad reményt arra, hogy igazságos ítélet fog elhangzani a Frankfurter perben!

Az egy igazságos volt, a három nagy per ítélete is!

Roosevelt újra elnök

Nemhogy egy glosszába, de még kötetekbe sem lehetne összeszűriteni mindazt a jelentőséget, amelyet a világ számára jelent Roosevelt elnök újbóli megválasztása az Egyesült Államok és az egész világ szempontjából. Ez a mindkét lábára béna ember, csodákat művelt rövid négy év alatt. Amikor elnök lett, gazdaságilag romhalmaz volt a gazdaság USA, ahol tízmillió ember télengett a nagyvárosok utcáin kenyér nélkül és ha hozzávesszük azt is, hogy számmillió szociális segítség nem állott rendelkezésükre, elképzelhetjük azt az elkéseredést, amelyet a nincstelenségnek ez az infernoja kellett a 120 millió köztársaság területén.

És jött Roosevelt és csodákat művelt. Nem haladt a régi mesgyn, nem csinált pa-

botját kinyújtott karjával egyazon egyenes vonalban terítve, sülve végig topog a Vár-ulon. Milyen ülő, szürke sasszemű cicázva mustráit ják végig a szemkötött jövő böhchereket és aszerint, amin „chosey”, avagy „chocef” az illető, barátságos, vagy haragos tekintetel küld feléje. Az egész emberke csupa csont és azok is igen keskenyek. Hus alig van az egész testén. Az arca beesett, sárga és ráncos mint egy darab ócska pergament. Csak az álla jékát fedi egy darabka rövid, ritkás, szürkés-fehér szakáll. Ezt örökté veretele, igazgítgatta a bal tenyerével.

Most elhalad a Stur Stuben előtt és a Judengassebe, Vártelek uccába tart. Mindjárt az elején egy csöpp fűszeres bollocsa van, Fuchs Sámuel méri benne a borsot zsidó utcai kunscheffjainak. Ide tér be az öreg Gross is, hogy ellássa magát egy kis kávéval, cukorral az ünnepre, lévén épp szukkos előt egy appal.

De im, egyszerre csak egészen elcsöstell az amuagse nagyon világos kis bolt. Az apró kis Fuchs, aki a pult mögött volt éppen elfoglalva, meg se fordult a beállott sötétség láttára, hanem egyszerűen, szárazon konstálta:

— No itt van! Csak felépíteltük a sátor, hát már nyargalva jönnek a felidők.

— Nem felhő az, Fuchs ur, — mondja Reb Léb Gross.

Valóban nem felhő volt. Odakünn mosolyogni igyekezett a faredt ősi napugár és azt a darabka égboltot, amit a Zsidó uccából látni lehetett, egy lenyérnyi felhőcske se borította. A sötétség az okozta, hogy a boltajtóban előbb egy hatalmas nagy láda jelent meg, utána egy termes postaszolgó. Amikor nagynehezen bebújt az ajlón, a postás lehajlította a ládát a bolt közepére, aztán kihalszva a többi közül egy sárga szállítólevelet, odaszólt a bámuó kis bollosnak:

— Fuchs ur, csomagot kapott!

rancsuralmat és nem készített elő szöveget. Csak összeült egynéhány igen képzelt okos emberrel és megkezdte a hatalmas munkát. Hogy nem minden sikerült neki? Hát nem is vallotta egy percig sem, hogy proféta. De nekilendült és segíteni igyekezett, úgy és ott, ahol lehetett és tudott. Leértékelte a dollárt, ez azonnal fellendülést hozott. Megszervezte a grand ózus köz munkáit, kodifikálta a munkásjóléti intézményeket, korlátlan hatalmat kapott, amellyel *ott és nem visszaállt*.

Ma újra prosperit van az Egyesült Államokban, az emberek dolgoznak és keresnek, és ha munkanélküli, akkor segítyt kap; ha beteg, orvos; ha segíteni kell, nem úgy fával New York észvesztőben nagy embertömeget zsúfoló dzsungeljében, mintha az őserdőben járnánk. És mindezt Rooseveltnek köszönhetően szabad Amerika népe. Hiába fogott ellene össze a nagytöke, a kisémberek millió megmutatták, hogy hálásak neki. Ezt a hálát most kézzelfoghatóan dokumentálták azzal, hogy újra elnökké választották képrázatos nagy többséggel és egyöntetűséggel. A béna elnök fényes elégtételt kapott. Mig régebben a frösztök és a nagytöke egyéb féltsei domináltak az elnökválasztásoknál is, addig most a kenyérkereső milliók akarata győzött.

Csaknem öt millió zsidó él az Egyesült Államokban. Minden téren elsőrangú pozíciójuk van. Szorgalmas tagjai az amerikai társadalmaknak és ezt a pozíciójukat irigység nélkül elismeri Roosevelt. Ez az elismerés nem csak abban nyilvánult meg, hogy újra boldog esztendő kívánt nekik, hanem abban is, hogy az „agytröszt”-nek nevezett tanács, amely az elnök tevéteit irányítja, zsidó tagokkal is díszeskedhet. De a világ egyik leghatalmasabb államának pénzügyminisztere Morgenthau is zsidó és New York állam kormányzója Lehman is, aki az elnök legjobb barátai közé tartozik.

A világ zsidóságának örvendeni kell, hogy újra Roosevelt lett az elnök. Ez azt jelenti, hogy négy évig nyugodtan dolgozhat, alkothat az amerikai zsidóság, a hillerista propaganda, amely oda is kiterjesztette a körét, nem fog eredményeket elérni. De nem csupán „United States of America” területén jelentős Roosevelt újabb elnökké választása, hanem az egész világ zsidósága szempontjából is.

ből is. Mert míg ennek a szerencsétlen kivénhedt öreg földrésznek embermillió egymást marcangolják és hihetetlenül gyűlölik, legalább van egy nagy terület a világnak, ahol Igazi demokrácia uralkodik, amely a zsidóknak is megadja az élelehetőségeket. És bizonyos, hogy Roosevelt akkor is a zsidók mögé fog állni, amikor bánják majd a világ többi részén. Egyszóval: *öröndjünk mi is annak, hogy a demokrácia győzött és a régi új elnökben nem egy új deszpota, hanem a szabad amerikai köztársaság legelső embere ül továbbra is a washingtoni Fehér Házban.*

Palesztinában amulett — a horogkereszt

A nemzeti szocialista vezeték és sejtőorgánuk gyakran kihangsúlyozzák, hogy a nemzeti szocializmus nem exportcikk és csak a német népre érvényesek, annak elvei és megállapításai. Ez az elmélet. A gyakorlat azonban más mutat. Éppen ellenkezőjé. Így Hitler „Mein Kampf”-ját számos nyelvre lefordították. Többek között Palesztina minden egyes arab könyvtárában is kapható arab nyelven. Azt is megállapították, hogy számos bomba és más öldöklőszerszám, amelyet az araboknál találtak, német eredetűek. Még érdekesebb és még jobban rávilágít a helyzetre, az a levél, amelyet egy osztrák keresztény hölgy írt szüleinek, októberi keltezésű. (Természetesen ez még a zavargások idején volt).

Azt írja többek között, hogy az uccsók nem nagyon biztonságos járkálni. Kevés a turista, ami érthető is. Az ország fell van katonasággal. Ha zsidóknak nézik az embert, könnyen lehet egy golyót kapni, vagy kézzel az oldalbordák közé. Ezzel szemben, ha németnek tartanak valakit, akkor ez elég ahhoz, hogy biztonságban járjon valaki az arab fészkekben. Gyakran „Heil Hitler” nével köszöntik a némeleket, az arab vezetők. Ha pedig valaki mellére tűzi a horogkeresztet, az olyan mint egy amulett. Több mint valószínű, hogy megvéd minden nagyobb bajtól.

Ha egy kicsit tulozott is lehet a linzi hölgy levele, azt megállapíthatjuk belőle, hogy a zsidók nagyon toleránsok, mert hiszen hagyják, hogy horogkereszttel büszkélkedjen valaki Pa-

lesztinában. Viszont azt is megludjuk, hogy Hitler jelszéne, jó passaport még a Szentföldön is, ahol szintén terjesztik a német méltelyt. Hogy pedig miért tűrik ezt az angol hatóságok? Ez a legnagyobb rejtelly.

„Amulett” a horogkereszt a Szentföldön — elég szomorú.

Juda Makkabit is gleichschaltolták

Händel-nek van egy oratoriuma, amelyet a nagy komponista, a nagy zsidó hősről, Juda Makkabiról komponált. A zeneirodalom „Judas Makkabäus” név alatt ismeri, amely kedvelt műsordarabja minden klasszikus zenét kedvelőknek. Németországban természetesen nagyon kinos volt, hogy míg ők a zsidókat fél embereknek hírdették, vagy alig embereknek, addig Händel oratoriumot komponált 2100 évvel ezelőtt élt hősről a dicső makkabeusokról. Ezt nem bírta ki a barna szellem és ezért egy Herman Burte nevű náci tehetség, barnára mázolta a szöveget. Az új szövegében azt írja Burte, hogy ez a nagy zenemű, „Hős és békemű” címet kapja, és nem annak dicsőítése, hogy a dicső makkabeusok 2100 évvel ezelőtt harcoltak a római pogányság ellen, hanem — a német nép ujffászlését hirdeti. A német katolikusok lepra, a „Germánia” imponáló bátorsággal a következőket írja erről az „Átirásról”:

„... Juda Makkabi alakja nem más, mint a zsidók hőse? Nem e inkább Igazi islethívő hősiesség ez, amely mindenkoron példadadó lesz az egész emberiség számára? ... Imponáló ez a bátorság, ahogy ez a lap megírja az igazat a barna örüllet poklában. De Juda Makkabit, a Händel oratoriumában is detronizálták a Burtek. De Juda Makkabi túltelt ez is ...

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orth. **restaurant**
kóser
Bucurestii, str. Carol 32. I. emelet.

A csöpp fekete ember megfjedit: — Kérem, én nem rendeltem most semmit. Mi van benne? — Tartalma: sütemény — olvasta a postás. — Süteményi pláne nem rendeltem. Jó nekünk, kérem, a kenyér is. — Ezt bizony mégis megának küldik — erősítette a postás. — Válgosson ki van írva, hogy Fuchs Sámuel, Vártelek-utca 32. — A szerencsétlenül járt embernek méla rezignációjával kezdte meg megegyszer az elszomorodott bollos: — Aztán ki küldi azt nekem? — A postás felolvasta: — Fuchs Géza földbirtokos, Pusztá Kad, Nyitra megye ...

A kis krájlzer épp azt akarta mondani, hogy soha életében még ilyen nevű emberről nem hallott, de még mielőtt szóhoz jutott volna, odaugrott Reb Léb Gross: — Persze, persze. A testvére küldi. A gazdag, földbirtokos testvére, Pusztá Kadról. Az, ugye, akinek jószágosságáról már annyit mesélt nekem? Ugye e az? Ugye? ...

— És a ravasz, két szürke szemével, meg a fejével váltig integetett a kis krájlzernek, hogy mondjon igen! — Ugye, hogy a földbirtokos testvére küldi Pusztá Kadról? ... Ugye? ...

— És addig intett a kis megavarovodott bollosnak, amig nagynehezen kihuzta belőle a szót. — Igen! Az ... a test ... vé ... rem ... a földbirtokos ...

Reszkette, félve, valahogy mégis aláírta a szállítólevelet és a postás távozott. Kerekre nyílt, csodálkozott tekintettel bámult most rá az öreg Grossra. — Mi lesz majd velem? Hisz a más csomagját váltottam ki. Még becsuknak érte. — Sose busuljon, majd ülök én maga helyett.

Aztán elmagyarázta a lis boltosnak, hogy ez a névrokona, aki történetesen épp ugyanazon házban lakik, mint ő, egyike a jesiva leggazdagabb böcherjének. Egyetlen gyermeke dugszagad földbirtokos szülőnek, aki majd nem felvet a sok sütemény, meg a csemege, amit az édesanyja hétről hétre ládászámra küld neki. Sok szegény böcher meg esztendőszámra se lát egy darabka süteményt. Hát most az unoká előtt majd jól tartja egyszer legálább őket.

Azonnal elő is kerített két markos böcher, hazavittte a sulyos ládát a lakásába, összeverbuváltatott egy sereg szegény, éhes „chosev” böcheri, aztán felbonította a sok sült hus meg sütemény tejlejn egy leragasztott zsiros boríték pihen. Levél volt. A mama levele a kedves, egyetlen fiának. Reb Léb Gross magához vette a levelet, a csomagra meg rábocsátotta az egész sereg éhes ifjú. Egy fél óra múlva csak a fenekén megmaradt morzsák mutatják, hogy a ládában volt is valaha valami.

Ekkor elküldött az öreg a böcherért — amit ő nevezte — a kis Fuchsiért. Pár perc múlva már jött is. Amikor belépett a szobába, Reb Léb Gross átnyalabolta a nagy, nyitott ládát és odanyújtotta neki.

— Ez nem tudja mire vélni a dolgot és hol a ládába, hol Reb Léb Gross komoly arcába nézett. — Mit csinálnak ezzel a ládával? — kérdezte végre. — Hát nem látja, hogy egy levél van benne? Az a levél a magéé. A mamaja küldte — ebben a ládában! ... Fogja!

Ezzel odanyomta az élmuló böcher kezébe a ládát, amelynek a fenekén az előbb kivett zsros levél húzódott meg szerényen. A jelenlevő bocherek majd széthasadtak nevetésükben ennek a jelenetnek láttára. Amikor

a kis Fuchsi ráeszmélt arra a csinyre, emi rovársára elkövettek, hát bizony első pillanatra igen szomorú képet vágott. Egy kicsit fél a szíve azért a sok finom, hazal sütemény után, amiből neki még csak böstölóra sem jutott. Később azonban maga is jól nevelte a dolgon és a következő sürgönyt meneszette haza: A ládában küldött levelet megkaptam, de a jelzett hus meg süteményt: lévedésből bizonyára elfelejtették mellé csomagolni. Kérem azonnal utánaküldeni.

A jesvian azonban még sokáig nevettek azon a levélen, amelyiket Fuchsi-nak az édesanyja egy nagy üres ládában küldött.

Ezt a mondását is mindenki ismeri: — A Freund *cajas kiflijét* — szokta gyakran mondani — bátran szabad egyszerre enni a Grünwald *hus-leveséből*. A bünt magomra veszem. Mert a Freund kiflyje épp úgy nem látott soha vejat, mint ahogy a Grünwald leve se soha húst nem látott.

A pozsonyi zsidó temetőben ott kün a dévényi országút mentén sokszor peregek már le a fákrol a sárgult levelek, amióta egy szomorú ősz délutánon Reb Léb Gross is kikisértük csöndes la ói bövé. A szerény kicsi emberke, aki egész életét a szent Tan és az Isteni parancsolatok szolgálatában töltötte, csöndesen pihen egy igénytelen, szürke kövel megjelölt, hemohosodott sírdomb alatt. De már életre kelt a legenda, — hogy néha amikor sötét éjszakákon a szellemek órája út és a lelkek kiszállnak sírjaikból, a légy szellő valami halk, elfojtott kacagást sodor végig a halál és szomorú lanygja fölött. Azt mondják, hogy ilyenkor Reb Léb Gross sápadt lelke ott kün a temetőben is vidám, derült történeteket mesél az éjjelenként körje gyülekező halottaknak.

SZEMÜNKET ÓVJA KEVESEBB ÁRAMOT FOGYASZT

Mig másutt meghunyászkodnak, addig az angol fővárosban,

120.000 ember élő falankszként állotta útját a londoni East bejáratánál Mosley antiszemita feketeingeseinek

Sir Oswald Mosley aktívabb antiszemitizmusának első nekilendülése csődöt mondott. — „He shall not pass!” — Amikor barikádolt emelnek a Cable Streeten a zsidók. — Hullanak a rendőri gumbibotok úttelei, de a londoni zsidók nem hátrálnak. — Mosley gyászos megfutamodása

Hogyan verték ki a horogkereszteseket a gettó utcáiról

Kilenc hűvös sort szentelt a Scollend Yard napi rendőri jelentése London drámai vasárnapjának, amelyen az East End ajtót mutatott Sir Oswald Mosley antiszemita brigádjának. A Scolland Yard szempontjából az egész vasárnapi tüntetés és ellentüntetés nem is ért meg többet. Nem történt egyéb, minthogy a feketeingések felvonulását és négy négyülését nem lehetett megtartani, mert az East End négy utcáját átlörhetetlenül elálta százhuszezer ember, az emberregeleghen nem tudott utat vágni a rendőrség Sir Oswald kétezerötíz négy számára, a *Vezér gárdájával visszafordult és rendőri fedezet mellett elvonult a Temze-partra és a Trafalgar Square-re* Valóban: ennyi történt és semmi más. De ami a rendőri jelentés kilenc százas sora mögött van: politikai és emberi jelentősége az East End féltelmes ellendemonstrációjának — az tulnő a rendőri jelentés kerelein. Történelmi dráma játszódott le az East End nyugati szélén. *Nem a zsidóság: London találkozó itt* (először ebben a szomorú korszakban) a megszervezett antiszemitizmussal és a felhaborodott London állta el az utját a hullának bevonulásának.

Tulajdonképen mi történt? Mi volt az előzménye a náciizmus londoni bukásának és hogyan jutottak el a dolgok odáig, hogy nyolcezer rendőrnek kellett megvédelmeznie Sir Oswald Mosley feketeingeseit a felhaborodott East End-zsidónegyed polgárságával szemben?

„He shall not pass!” Szombaton délben megmozdult az East End. Hangszórókkal felszerelt autók száguldoltak be az uccákat és a hangszórók ezt a pár szót bömbölték az uccai forgatagba: *„Keep out Mosley!”* (Ne engedjétek be Mosleyt!). Az uccasarkokon csoportok, tömegek verődtek össze és amikor egy-egy hangszórós autó elsiklott mellettük, felhangzott a válasz. Foch marsallnak a helyi viszonyokra alkalmazott történelmi mondása: *„He shall not pass!”* (Nem fog keresztül jutni!) az East Endnek most már megvolt a slogan-je, a jelszava, a válasza! Sir Oswald kihívására: *„He shall not pass!”* Szombaton délután ismeretlen emberek sugták egymásnak az East End uccáin ... he shall not pass ... kis vendéglőbe, rozságu kocsmákba bekiáltotta éjszaka egy-egy felbukkanó fanomazéri árnyék ... He shall not pass. Vasárnap reggelre a munkáspárt hangszórós autói is átvették a jelszót és a Limehouse-tól —Berthnal Greenig ott uszolt a levegőben a csatakiáltás: He shall not pass!

A kihívás

Sir Oswald néhány héttel ezelőtt elhatározta, hogy mozgalmát, amelyet mindeddig senki sem vett Anallában túlságosan komolyan, sokkal energikusabb formában fogja folytatni. Ami magát a mozgalmat illeti, az meg lehetőségen furcsa keveréke a fasizmus külön formájának és a német náciizmus szociálpolitikai elgondolásainak. A fasizmustól a nevét vette át a British Union of Fascists, a hitlerizmustól a diktatórikus gondolatot és — vezérmotivumként — az antiszemitizmust, az árja-szaj jelszavával politikai színhámját és a szervezés agresszivitását. *A párt addig mindenképp megbukott, ahol a politikai hatalom jól részt kért.* Sir Oswald, aki tisztlában velle, hogy minden vereség csak újabb reklám számára, most elhatározta, hogy pártjával részletes a londoni képviselőválasztásokon és bejelentette, hogy vasárnapra négy helyen öhajt négyülést tartani. Mind a négy négyülést az East Enden akarta megrendezni Sir Oswald. *Azon az East Enden, ahol a leg több zsidó lakik, a szegény zsidók, menekültek, a Whitechapel- és a Limehouse negyedekei elesen, nyomorgó zsidóság.* Reklámnak kiíró volt az útlel, provokálónak hallatlanul vakmerő. Az East End mint

III. számú közlemény.

Olvasóinktól több oldalról beérkezett érdeklődésre közheljük a Dura Művektől kapott azon információ, hogy a savmentes anod-elemeknél a minőség még sokkal fontosabb szerepet játszik, mint a régebbi szalmiákos elemeknél. — Ha tehát kiűnő és zavartalan vétele sulyt helyeznek, úgy felhívjuk a rádió-tulajdonosok b. figyelmét a „DURA REX ANOD-ELEMEKRE”, melyek 3 lámpás készülékhez felelnek meg, ennél nagyobb rádióhoz pedig a háromszoros teljesítményű „DURA REX-TRIPLE” ANODEMEKRE használandók. — A Dura-Rex elemek speciális és szabadalmazott eljárás szerint készülnek és kivételesen nagy teljesítményűek. — A Dura gyárműnyok elsőrangú minőségű közismert és értesülésünk szerint a Dura Rex elemek ezen kívánalomnak még fokozottabb mértékben felelnek meg. — Minden viszonylatú kifogás kaphatók, technikai feiválgósítással a gyár szívesen szolgál.

Barrikád

Déli egy óra felé egyszerre egy üres teherautó fordult be a Cable Streeten. Ijesztően hirtelen fordultótt ... a soffőr leállította a motort, kiugrott és a gép a következő percben felfordult. A soffőr ellínt a tömegben, amelyből vagy husz ember hirtelen előrohant és vaslemezeket, drótokat, mincénéféle törmelékot dobott a felfordult autóra, amelyből percekben belül átlörhetetlen barrikád lett. A tömegből újra felhangzott a kiáltás „he shall not pass” és a Barrikád egyre magasabb, egyre szélesebb lett, elterjeszkedett az egész utstelen, amelyen nem lehetett többé közlekedni. Egy csapat gyolagos rendőr fordult be ebben a pillanatban a Dock Street felé, gumibotok emelkedtek a levegőbe, a tömeget hátraszorították, de a barrikád körül már ezek és ezek álltak, lehetetlen volt az uccát megfjtsítani. Messziről vezényszó hallatszott ... lovasrendőrök közeledtek lépésben ... de a tömeg várta őket. Négy útlel üvegátlóbil zuzlák össze, az üvegei szétszórták az utstere és amire a lovasrendőrök megékeztek, az üvegeket telesztrí Dock Street is járhatatlanná lett. Az emberek nevettek, a rendőrök mosolyogtak, a tömegből most már vezényszóra harsant fel a kiáltás: „He shall not pass!” Ide nem vonul be ma Sir Oswald Mosley antiszemitizmusa ...

Messzebb, északon, egyre sulyosabb lett a helyzet. A Commercial Road és a Whitechapel Street sarkán, az ugynevezett Gardiner’s Cornernél a rendőrség azt a parancsot kapta, hogy szorítsa vissza a tömeget vagy kétezzá lépésnyire. *A tömeg azonban nem tudott és nem akart visszahúzódní, hogy Sir Oswald hulligánjainak az utját szabadon tartsa.* A rendőrök nyomták az embereket, kopogtak a gumibotok, néhány rendőrevolverből vaktöltésekkel lövéseket adtak le, egy csomó ember vérző fejlet esett el, vagy egy lucat rosszul lett a tolongásban, mentőkocsik szírényja sívított bele a lórmába — de a tömeg nem mozdult. Harmicezer ember ezen az egyetlen ponton, *végeláthatatlan tenger, mozdulatlan élő fal, amelyen nem lehetett részt ülni.*

Három órakor bukkant fel a feketeingések első csoportja. Nyugat felől jöttek, a Lower Thames Streetről és a Royal Mint Streetbe fordultak be. Drótsövényvel védett teherautókból ugráltak ki. Földalról rendőrök vették őket körül. A Mint Street sarkán a tömeg meg akarta rohanni Sir Oswald előresét, de ekkora már olyan erős volt a rendőrtöredon,

SOK TIZEZER megelégedett vevő bizonyítja hogy a „**ZEPHIR**” kályha az összes kályhák között a **LEGJOBB**

10 kilogramm fával fűt egy normal szobát 24 órán át.

Gyártja:
Szántó D. és Fia Oradea
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

hogy nem tudak keresztlőtörni ratta. „Ki a fekete patkányokkal” hallatszolt a Mint Street felől, mire a feketeingesek szavalókörusban kiállották vissza: Zsidók... Zsidók... Ki a zsidókkal.

Jön és fut a Vezér

Messziről sztrénbugás hasított át a hangzavar... motorbiciklik puffogása hallatszott... autók, motorbiciklik feketeingés uniformisok bukkantak fel és egy perc múlva csukott fekete limuzinjából kiugrott a Vezér: Sir Oswald Mosley. A feketeingesek német köszöntéssel fogadták, a lömögéből dühöd kiáltások hangoztak fel, a Cable Street és a Minories felől pedig valami féltelmes hangorkán zuzott fel. Az embeiri barrikád, az élő fal valahogyan megfűtö, hogy Mosley megérkezett és zugva, fenyegetőzve morajlott fel... Ebben a pillanatban ez volt a helyzet: a Royal Mint Street sarkán állott Sir Oswald Mosley autója, mögötte és körülötte néhány száz feketeingés, a csopori körül rendőrgyűri. A környező utcákban rendőrkordon birkózott a várakozók vasgyűrűjével. Sir Oswald tanácsotlanul állott egy pillanatra. Ekkor egyszerre odalépett hozzá egy rendőrszűz, Sir Philip Game.

— Sajnos, a tüntető körmenetet nem engedélyezhetem — mondta — A rendőrség képtelen megbirkózni a tömeggel a szabad utat nem biztosíthatom az önök számára és

A német civilizált pokolból menekülve

Három zsidó fiatalember vándorlása a paraguay-i őserdőben

A német zsidóságból négy esztendő aiat csaknem százezer ember vándorolt ki, a világ minden részébe. Egy tekintélyes rész Palesztinába igyekszik, de sokan elkerülnek más világrészekbe, ahol új élethelelőseket keresnek maguknak. A fiatalok helyzete könnyebb. Elindulnak a bizonytalanságba és érik tudják, hogy nincs visszatérés, mert ott várja őket a nemzeti szocializmus lelki nyomora és minden élethelelőseget elzáró körlehetetlen zsidóellenes politikája, — szembe vetik, ott az őserdő, a maláriás moszkító lömögével és egy primitív élethelelőseddel.

Hurt, Ernst és Horst levelet írtak a braziliai határról, Pedro-Juan-Caballeroból.

Május 6 án érkezünk Asuncion-ba, Paraguay fővárosába — írják. A kikötőben várt bennünket az érkezők segítészere alakult bizottság képviselője, aki egy irodában felvette a szükséges adatokat. Ennyi volt az egész, amit kaptunk a segítségnyújtásról. Vagyis még valamit. Egy szobáról is gondoskodott hármunknak, de ott nem laktunk, csak egy éjszakán át. Tel volt kellemetlen hógarakkal. Assuncion fővárosnak 100.000 lakosa van. Egy aszfaltozott főútféje van, a „Las Palmas”, itt vannak az üzletek is. A többi utcákon olyan kövezet van, hogy az autók csak a síneken tudnak menni,

lyg nem marad más hátra, mint hogy betiltsuk az egész processzót. Sir Oswald megkezdte a fejét megfordult, beszélt a kocsiába és elhajlott. Utána a feketeingesek. A lömög irtozatos nyomást adott a rendőrkordonnak, amely lassan lassan, engedett. Lépésről lépésre nyomult előre száz-ezer ember a Lower Thames Street felé. A rendőrkordon is, a tömeg lassan csúszik fel. Egy óra múlva még mindig kevarog az utca. Az East End, amely most kiharcolta a magánakaratát és megfutamította Sir Oswald feketeingeseit, most jókedvű, barátságos, fraternizál a rendőrökkel és kisebb csoportok vidám nótákat énekelnek. Többek között nótát arról a bizonyos hercegről, aki tízezer embert fel és alá sétaltatta a mezőn és amikor az ellenség megjelent, elmaszírozott...

Az utójakék... Egy pár hirtelenében röglőzött négyülés a Victoria Square-en a Hyde parkban. A Hyde Parkban száz ember hallgatja a feketeingés szónok dörgedelmes frázisait a zsidó veszedelméről. A Victoria Square-en mérges közbeküldések hangoznak. Sir Oswald antiszemita nyilatkozatait ad a sajtónak arról, hogy a zsidóság erőszakkal fojtotta belé a szót az East Endben. És közben leszál az októberi este Londonra, az East Endben kigyulnak a lámpák és a kis kocsiakban, a szegényes vendéglőkben és emberek jókedvűen beszélnek el Sir Oswald Mosley futásának történetéről. Nem jutott be az ő kerületükbe. He did not pass...

szel sem lehet rentabilis, mert egy-egy tehén a táplálkozást nehézségek miatt legfeljebb három liter tejet ad naponta. A kapott föld fiz évi megmunkálás után, az illetők birtokába megy át.

Tovább mentek...

A három német zsidó ifju elhatározta, hogy nem maradnak Asuncionban, hanem átmennek Braziliába. Ezért egy teherautóra kérezték fel, amely két és fél napi keserves ut után letette őket a határon. Az őserdőben keréknyom után mentek, az árúk tetején ültek és éjnek idején az őserdőben aludtak, pokrócokba bebugyólván. Amikor keserves ut után megérkeztek, Pedro Juan Caballeroba, a határállomásra, akkor tudták meg a brazil határrendőrségtől, hogy nem tudnak átmenni az országba. Ponta Pora a brazil város, amelyet csak egy ucca választ el a paraguayi városról...

Egy német családnál

Mit volt mit tenni a három ifjunak, egy oitani német családnál maradtak és elhatározták, hogy baromfi tenyészetet rendeznek be. De nem akartak készülenenül hozzákezdeni, hogy nyakára hájjanak annak a néhány száz márkának, is, amelyet hazulról hoztak, ezért előbb tanulmányt a nyelvet, megismerkedni a viszonyokkal és közben bambuszindóval egy baromfi farmot építenek, egy rendelkezésükre bocsájtott földterületen. A „guarani” nyelvet beszélik és nem a spanyolt. Ez rokon nyelv azaz, amelyet az őslakók használtak.

Pedro Juan Caballeroban elég kibítható a klíma. Két hónapban át nagy viharok vannak, esőzések, de háromszáz napon át nagy melegség. A vizet bambuszindó vezetéken át irányítják.

Igy próbálkoznak a német zsidó ifjak, a brazil határon azzal, hogy megélhetést találjanak és existenciát, távol Délemerikában. Szomorú küzdelem ez, ugyszólván hihetetlenek tesznek, hogy európai viszonyokhoz szokott, ebben felnőtt kulturált emberek kénytelenek kalendok után járni, messzi földre menni, tízezer mérföldet utazni hajón, őserdőben keresztil menni, élelvesély között: mert nem jut kenyér nekik ott, ahol körülük hetven millió német kap megélhetést.

Kurt Adler, Ernst Herz és Horst Wolff — szegény fiúk...

Conrad Henlein lapja uszít a zsidók ellen

A csehszlovákiai nemzeti szocialista párt, amelynek vezetője Conrad Henlein, egy lepot is ad ki, „Die Zeit” címen, amelyet Bolíviával folytatnak, nagyon lerongyolta az országot. Sok haditrokkant is van, akiknek lábuk amputált. Villanyvilágítás van, de csatornázás nincs. Az emberek nagyon jóindulatúak, indiánok és spanyolok keveréke. Udvariasak és jószívűek. Megkérdeztük, hogy miért van olyan sok amputált haditrokkant? Azt válaszolták, hogy ez a sajtóságot harcomdornak következménye, amely a Chaco-ban divot í. Rendszerint az ősböztöben használatos hosszú késsel hadakoztak és nem löveggel. Az ezzel ejtett súlyos seb után nem következhet más, mint amputáció. A szegényebb lakosság mezítláb jár, gyermekeket már kora ifjúságukban kenyérkeresetre fogják és a gyárakban csaknem ingyen dolgoztatják őket. Kenyérkeresett lehelelősege leginkább a szakszerűen képzett iparosnak van. Van keresett lehelelősege, de a jövedelem alig elég arra, hogy a legszükségesebbet megkeresse vele a kétkézi munkás.

Az egész országnak egy millió lakosa van. A bevándorlók nagy nehézséggel küzdenek. Bár ingyen földet kapnak, azonban amíg ott „gyökeret eresztenek”, sok nehézséggel kell megküzdenek. Kétszer esznek naponta, húst, rizst, manjokot és paszulyt. A lehen-

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5697

Péntek: Chesvan 28, nov. 13.
Szombat: Chesvan 29, nov. 14.
Heti szóra: חולדת
Heti háfóra: חולדת
Ros chodes bentsolás.
Vasárnap nov. 15 én: Ros chodes Kiszlev.
Szombat kezdete:
Üzlet bezárás 4:30
gyertyagyújtás 4:40
Isteniüzelet kezdete 4:50
Szombat befejezése 5:47

Thomas Mann levele...

A zsidók nagy energiájára szüksége lesz még a világnak.

Az emigrációban élő Nobel-díjas nagy német író: Thomas Mann levelet írt Manfred Georg-nak, aki a Nekuda Verlagban megjelent „Jüdische Revue” szerkesztő. A levél a következőképpen szól:

Küssnacht Zürich 1936 október hó.
Igen tisztelt uram,
A nekem küldött „Jüdische Revue”-ért ádítás köszönetem felezem ki. Örömmel olvastam azokat a megasrópú kritikákat, és azokat a valódi iradalommal telített sorokat, amelyekkel telített az Ön által szerkesztett nyolc lap. Arra a kérdésre, hogy miért nem szabad elkeseredni a jövő felett, a zsidó népnek? — engedje meg, hogy a következőkben válaszoljak. A zsidósághoz fűződő személyes kapcsolataimat az határozza meg, hogy zsidók között találtam meg a legjobb barátaimat és legnagyobb ellenzőimet is, természetesen személyi hangulataim szerint is legszívesebben rájuk mondom jóit és rosszat is. Annyi sokféle zsidó van, hogy nem merném magam fenntartás nélkül filozofálni a nevezni. A német antiszemitizmus azonban, amely egy fajt tömeg-mitosz eredménye, részéről nagyon utálatos és megnevezésre méltó. Ez a nagyon jelentéktelen és kis ember — szükségantiszemitizmus. „Sanktsem vagyok — de nem vagyok zsidó” ebben kulmindt érzésük. Nem „liberális világmegeóldást érzés”, hanem egyszerű vallási érzés akadályozta meg mindenkoron, hogy ennek a kilengésnek a legcsekélyebb mértékben is helyeselni tudnék.

Mindannyian egy anyagból vagyunk. Az emberiségnek egy ilyen megnyilatkozási formáját, mint a zsidóság, megtagadni — amely különösen sokban járul ahhoz hozzá, hogy nyugati emberekké létünk, — elfeledkezést jelent magáról az istenségtől.
De ezennél nevéseges is. Mert végreményben nem az élethez való jogról van szó, hanem a szükséges életerőről — és ebben nem szenved hiányt a zsidóság.
Goethe mondta: Őr a világ legadhata-tosabb népe, ők voltak, vannak és lesznek, hogy az Ur nevéit az idők végtelenségéig hirdessék. És amit Goethe mondott a németekre, hogy nem tűnhetnek el a földről, mert nem teljesítették azt a feladatot még a földön, amelyre küldték, ugyanezt mondhatjuk a zsidóságra is. A zsidók sorsa bizonyos szempontból azonos a németekével: És talán ebből is magyarázható részben, a németek ddáz antiszemitizmus.

Meggyőződésem, hogy a zsidók nagy energiája még arra alkalmasulódhat, hogy a világ szocialis igazságait érvényre juttassa. Erre méltónak teszi okosság, szenvedésekben való edzettsége, régi öre, szellemisége és rátermettsége. Nem lehet megsemmisíteni a zsidóságot, Sok-sok vihart túl állt már és egészen bizonyos, hogy ezt a vihart is túl áll majd, amelynek szenvedésének súlyát alatt most görnyed. Igaz hiva: Thomas Mann.

— Őszi és téli női divat kabát, costum és ruha-szövetek

nagy választékban KERTÉSZ női divat áruházban Oradea, Piaja Reg. Maria 1.

— Egy elsodort német emigráns tragédiája. Heinz Lepmann, a neves hamburgi író most Londonban él és a napokban bíróság elé került, mert jogtalanul 13.5 gram morfiumot szerzett magának. Védője többek között a következőket mondta: „Lepmann 1933-ban mint zsidót és mint pacifista író koncentrációs táborba zárták, ahol bántalmazásoknak volt kitéve. Augusztusban sikerült megszöknie a fogolytáborból. Párisba ment, ahol négy hónapig azt orvosi kezelést alatt állott. A fogolytáborban elszenvedett tütséktől izenként nyitott seb volt a testén és elme-zavarokkal is küzdött. Párisból Londonba ment, Londonból Newyorkba, ahol két hónapig kórházban feküdt. 1935-ben tért vissza újól Londonba. A morfiumot először orvosai írták elő, fájdalomnak enyhítésére, majd később önmaga szerelte azt meg magának.” Az angol bíróság január 5-re halasztotta az ítélet-hozatalt, miután Leipmann megígérte, hogy tartózkodni fog a morfiumtól. Ha január 5-ig megszegti ezen ígéretét, ugy elzárással büntetik.

— Amerikai érdeklődés a palesztinai kérdések iránt. New York. Az United Palestine Appeal évkönyv megjelenése alkalmából, Wadsworth amerikai konzul levelet írt Nathán Strauss-hoz, amely Palesztinával foglalkozik. Többek között azt írja, hogy az amerikai vezető államférfiak újvi nyilatkozata jelzi azt a megébeültést, amelyet az amerikai közvélemény is érez a zsidóság iránt és becsült azt a munkát, amelyet a zsidóság kifejt azon a földön, amelyen a kereszténység bölcsője is ringott. A most Palesztinában lakó 400.000 zsidó közül 10.000 amerikai polgár van. És abból a 300 millió dollárból, amelyet eddig a zsidóság investált Palesztinában, 35 milliót fektetett be az amerikai zsidóság. Nem kell külön kiemeljem — írja az amerikai konzul —, hogy a mostani nehéz időben mennyire fontos, hogy a konzuliadéchoz az amerikai konzulátus is meglegye mindazt, amit szükségesnek lát, a konzuliadéchoz érdekében.

— Egy árja gyermek levele egy újsághoz — zsidókérdésben. Köln. A „Westdeutscher Beobachter” közöl egy levelet, amelyben egy öt éves kerdő a lepiól, hogy miképen viselkedjék a zsidók, amikor gyermeke hazajön a hittanórától és kérdéseket tesz fel, amely szüges ellentétben van azzal, amit eddig a szülőktől hallott a zsidókat illetőleg. Egy kislány cseleit írja, aki anyjától folyton azt hallja, hogy ne menjen zsidókhöz vásárolni, viszont a ténioja, a hittanórán azt mondotta, hogy Mózes adta a tíz parancsot, hogy azt elterjessze az emberek között. És Mózes — mégis zsidó volt. A lap szerkesztőse meggyezi, hogy várn kell, amíg hasonló kérdésekkel fordulnak hozzá szülők. De addig is kijelenti, hogy a szülőknek oda kell hatni, hogy a gyermekek olyan kompromisszumos oktatást kapjanak, amely nincs ellentétben a szülők elveivel.

— Constanța-ban, a »Tel-Aviv«, leg-jobb hírnének örvendő és szigorúan orthokóser vendégül, Str. Traian 14 szám alatt, Melamed Ignác (Sibiu) irányítása mellett, megnyílt, Elsőrangú ardeali konyha. Olcsó árak. Szükség esetén megfelelő lakás.

— Szombaton nem dolgozhatnak német asszonyok zsidók házában. A „Trierischer Landeszeitung” jelentése szerint a trieri bíróság legutóbb öt zsidó bűnügyét tárgyalta, akik a német vér védelméről szóló törvény ellen vételek. Az egyik vádlott hatvan éves, a többi mind hetven éven felüliek. Az a bűnük, hogy az elmúlt év decemberétől ez év júniusáig egy 38 éves német asszony és annak 14 éves leányát péntek eson és szombati házmunkára vették igénybe. Mind-ezért a hatvan éves vádlottat hatélt elzárásra, a többi fejlenként kétszáz márká pénzbürségre ítélték.

KOPROL neve egy magában is garancia a minőségért. Ügyeljen, hogy a KOPROL név a csomagoláson rajta legyen!

— Zsidó Nobel-díjas professzorok Ausztriában. Graz. Az 1936 évi fiziológiai és orvosi Nobel díjat dr. Otto Loewi udvartanásos, grazi egyetemi tanár nyerte el. Loewi egyetlen zsidó nyilvános rendes tanára a grazi egyetemnek. Apja kereskedő volt a Majna mellett Frankfurtnban. A konzervatív német zsidók szokása szerinti nepona Talmudot tanult és minden zsidó kulturális megmozdulást a legmesszebbmenő támogatott. Otto fiát is zsidó szellemben nevelte. A Nobel díjas tudós tagja a grazi zsidó hilközségnek, de zsidó közössi munkái főleg a Bnei Brit páholyban fejt ki. A gráci hilközségi ünnepein választotta meg a kiváló tudóst dísztagjává. Loewi professzor az osztrák egyetemi tanárok közül az ötödik, aki Nobel díjat nyert. Az öt közül három zsidó: dr. Robert Bárány, aki nem kapott tanszéket a bécsi egyetemen és Upsalában, Svédországban vállalt állást, Langsteiner professzor, aki Amerikába vándorolt és Loewi professzor. Frted, aki szintén osztrák zsidó, annak idején megnyerte a béke Nobel-díjat.

— 30 éves kereskedelmi érettségivel bíró és szép ingatlannal rendelkező fiatalember feleségül venne megfelelő hozománnyal rendelkező urileányt. Bővebbel „Mira” házasságkötveztől írodánál, Cluj, Regele Ferdinand 116.

— Streicher halálbüntetéssel akarja sújtani a fajgyalázást. Az angol lapok terjedelmesen közlik Julius Streicher, a német Stürmer vezér legutóbbi beszédét, melyet Bielefeldben tartott vasárnap. Streicher ez alkalommal kijelentette, hogy a nürnbergi zsidóörvények véleménye szerint elégtelenek és nemzeti szocialista Németország vezetői attól sem fognak visszatérni, hogy halálbüntetéssel sújtsák a fajgyalázást. Bejelentette, hogy ilyen értelmű törvényjavaslat van készülőben.

— Siesta Szanatórium Budapest, I. Ráth György ucca 5., a főváros egyik leg-ideálisabban fekvő gyógyintézete. Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia, stb. Röntgen, kénta és mikroszkopai laboratórium. Elektrocardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélifürdő). Modern vizsgyógyintézet. Orvosiilag vezetett villanyüzemi konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyeszőgöles park. — Olcsó árak!

— Nagy nemzeti szocialista zavargások Danzingban. Varsó. Tegnapelőtt nagy nemzeti szocialista zavargások voltak Danzingban, amelyek során lengyel állampolgárokat is inzultáltak. A „Kurier Polonia”, a lengyel kormány hivatalos lapja, szegyetelen provokálásnak mondja a danzigi zavargásokat. Minden egyes lengyel általvaló ellen elkövetett merénylet, az egész lengyel nép elleni provokáció. A lapok szerint csak a megtámadottakat tartóztatta le a rendőrség, ellenben a támadókat futni hagyták.

— Kevesebb objektivitást — orvosi dolgokban. Berlin. Az „Aerzteblatt für Berlin” című lap közli Dr. Kurt Kler egy beszédét, amelyben elmondta, hogy orvosi dolgokban ki kell kapcsolni a zsidókat, még a szakirodalom terén is. Kler professzor végül így fejezi be „Azoknak a zsidó szerzőknek munkáit, amelyek Ausztrián vagy Svácon át jönnek be hozzánk, kevesebb objektivitással kell kezelni, mint ahogy eddig tették”.

En testben én lélek
tartaja a közmondás.
Teste épségét, frissességét megőrzi, ha

PALMA
sarkon jár.

— Neumann professzort Londoba hívták a beteg Mary királynőhöz. London. Lapunk múlt számában megírtuk Neumann professzornak, a híres bécsi fülspecialistának prágai tartózkodását. Ezúttal meg arról érkezik hír Londonból, hogy Mary övegy anyakirálynő megbetegedett. A megbetegedéssel kapcsolatban az a hír terjedt el Londonban, hogy látvártatja a beteg anyakirálynőhöz hívták Neumann professzort, aki nemrégiben VIII. Eduard királyt is kezelte. — Az oxfordi egyetem meghívta Heinrich Neumann professzort, az angol király orvosát és a bécsi egyetem tanárát, hogy tartson néhány előadást. Neumann professzor a közeli hetekben valószínűleg Angliába utazik, ahol a királyi audienctán fogja fogadni.

— A csehszlovák közoktatásügyi miniszter bankettet adott egy párisi zsidó tudós tiszteletére. Prága. Anapokban Prágába érkezett Louis Eisenmann professzor, a párisi egyetem és a zsláv nyelvek és irodalom tanára és kiadója a „Le Monde slave” és a „Le Revue historique” című folyóiratoknak. A zsidó származású tudós számos alapvető művet írt a zsláv népek kultúrájáról. A nagyszíri tudós tiszteletére dr. Emil Fránke közoktatásügyi miniszter vacsorát adott, amelyen megjelent dr. Krofta külügyminiszter, Lacroix, a prágai francia követ, Faucher tábornok, a francia katonai misszió főnöke, az egyetem rektora és számos más notabilitás.

— A Daily Express körkérdest intézett olvasóihoz, a Palesztina kérdést illetően. London. A nagy londoni naplapon, a „Daily Express” körkérdest intézett olvasóihoz arról, hogy milyen a felfogásuk a Palesztina kérdésben. 46.000 olvasó válaszolt. Az első kérdés így szólt: A zsidók ügye mellett van Ön? Ebből erre 20.412 válasz igenlő volt. Az arabok ügyét pártolja Ön? Ez volt a második kérdés. Erre 10.155 olvasó válaszolt igennel. Arra a harmadik kérdésre, hogy sem a zsidók, sem az arabok mellett, hanem a mandátum szellemének végrehajtását kívánják, 16.000-en szavaztak. Sokan egyik kérdésre sem válaszoltak, hanem levelet írtak, amelyben azt közlik, hogy lehelyesebbnek vélik, ha az arabok és zsidók melőbbi kiegészítésnek. Sokan ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy mivel sokkal több zsidó lakik Angliában, mint arab, a szavazást ez erőteljesen befolyásolja. Erre a lap válasza az volt, hogy legnagyobb részben angolok küldték be véleményüket Délangliából, Walesből és Skóciából.

— Az amerikai zsidó nők, a palesztinai tovább bevándorlásért. Bostonban, az amerikai zsidó nők pionírszervezete ülést tartott, amelyen Chaim Greenberg clonistavezér is előadást tartott. Beszédében azt követele, hogy a Palesztinában rövidesen vizsgálót tartó királyi bizottság vegye tekintetbe az ország felvevőképességét és a bevándorlás szabályozását ilyen alapon javasolja.

— Az angol liberális párt az antiszemitizmus ellen. London. A liberális párt londoni executívja hivatalos kommunikét adott ki, amelyet megküldött Baldwin miniszterelnöknek és Simon belügyminiszternek is. A liberális párt executívja legnagyobb megvetésének ad kifejezést afőlről, hogy Angliában szervezett zsidóellenes támadások zajlanak le. Nyugtalannak amlat, hogy ezek az excesszusok ismétlődhetnek, amlat hogy a londoni East End-ben számos polgár ellen megnyilatkoztak a témelyek ha tovább is folytatódnak, akkor erősen veszélyeztetik a gyűlekezési jog és szabadvéleménynyilvánítás jogának eddigi szabadságát. Ezért felszólítja a párt a minisztert, aki erre a parlamentben ígéretet is tett már, hogy a legszigorubb intézkedéseket tegye folyamatba, nehogy ezek a kilengések megisméldődjenek és illson be minden olyan tömegfelvonulást, amely a zsidó polgárok személy és vagyonbiztonságát a legcsekélyebb mértékben is veszélyeztetné.

— Esztországi hírek. Múltán a brüsszeli állatvédők világkongresszusa elhalasztotta, az egész világon akcióba lép a zsidó vágatás ellátása érdekében, ennek kihatása Esztországra is megmutatkozik. Az eszt állatvédő liga memorandumot küldött a kormány-nak, amelyben arra kéri, hogy állítsa el a zsidó vágatást. Illetékes helyen kifejezték, hogy a beadványnak nem lesz hatása. Évekkel ezelőtt már a földművelésügyi miniszterhez fordultak hasonló kéreessel, de az visszautasította. A nagy vágólházak képviselői, szakvéleményükben ama nézetüknek adtak kifejezést, hogy a rituális vágatás egyáltalán nem állatkinzás. Összesen 4400 zsidó lakik Esztországon és ez nem teszt számukra lehetővé hogy az új alkotmány szerint szükséges 8000 szavazatot felhozzák, amelyek egy képviselőnek a parlamentbe való beklüdesét lehetővé teszt.

A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kelemetlenül csalódnak, mert a moagés, tánc, sport gyakran visszataszító tesztzogat okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szglószerevel mindennemű saját szag iránt ellompullak, képletenek vagyunk a másokat zavartó kelemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívti figyelmét erre a kinos állapotr. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szegletlenítő és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegekben valódi, kímérve nem kapható.

— Nagy a németországi zsidóság téli nyomora. A német zsidóság bírodalmi képviselői, amely husz nagy szervezettel foglal magában, s amely a legutóbbi évben levezette a téli segélyakció, és csaknem négy millió márkát gyűjtött el célra, újra megkezdte működését. Körülbelül 83 000 zsidót támogatott. Berlinnek 152 000 zsidója közül 67.000 jelentkezett segélyre. A felhívásban, amelyet kibocsátottak kiemelték, hogy míg egyrészt, a segélyre szorultak száma csökkent, addig adakozni tudók száma folyton csökken. A téli segélyakció teljes erővel megindult.

— A zsidó orvosok elnyomása Németországban. A bírodalmi belügyminiszter körlevelét intézett az illetékesekhez, amelyben felhívja figyelmüket, hogy nem vehetik igénybe a zsidó orvosokat, gyógyszerészeket, kórházakat, ahol zsidó orvosok dolgoznak. Csak nyugdíjas zsidó tisztviselők vehetik igénybe a zsidó orvosokat és intézményeket. Csak akkor v-hetik árják igénybe ezeket, ha éleveszélyről van szó.

Sulfamyl pudrer csak
„EGGER”
védjegyvel valódi, más gyártmány,
mint értéktelen utánzat visszautasítandó.

— Esztországi zsidó egyetemi fakultás. Tartu. A tartui egyetemen a zsidó tudományoknak is van katedrája. A filozófiai fakultáson komoly tenitárgy ez. Előadó: prof. Dr. Lszar Gulkovich, aki 1933 ig a lpcsei egyetemen tevékenykedett. A tanszék előadó-jának negy tervet vannak a jövőre. A zsidó tudományok szemináriuma új helységeket kap rövidesen, ahol önnálló előadások lesznek tarthatók. Egy időszaki folyóiratot is kiadnak majd, héber-angol és német nyelven. Számos diák fog rövidesen a tartui egyetemre jönni a különböző jesivákból, hogy tökéletesítsék magukat tudományukban.

— Az olasz sajtó és Palesztina. A „Regime Fasciste” című lapban zsidóellenes, illetoleg Palesztina ellenes cikk jelent meg, amely kinos benyomást keltett palesztinai mértékadó zsidó körökben. A héber sajtó ezzel kapcsolatban az ottani olasz konzulól supallmazott értesítést kapott, amelyben felhívják figyelmét a lapoknak arra, hogy mértékadó olasz lapok, mint a „Giornale d'Italia”, a „Corriere della Sera” és a „La Stampa” az egész arab felkelés ideje alatt, mindenkor a legtisztább objektív hangján írtak az eseményekről és semmiféle irányban nem foglaltak állást, egyik irányban sem.

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt és brilliánt bármilyen mennyiségben

HERBST ékszeráruház
Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

— Eljegyzés. Guttman Vera Oradea és Schlinger Sándor Chişineu-Cris jegyesek.

Ha Brasovba jön és jól akar ékezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Regina Maria 9 szám alatt.

— A lengyel clonisták munkája. Jicchak Grünbaum executive teg vezetésével gyűlést tartottak Versóban az egyesült clonista pártok. Többek között a „Miphal Habbizaron” akció levezetésének módozatát is meg tárgyalták. Jicchak Grünbaum referált mindazokról a tárgyalásokról, amelyeket a Palesztina-munka továbbfolytatása érdekében a clonista világszervezet vezetősége kiléjt. A gyűlés végén a clonista ifjúsági szervek továbbfejlesztését tárgyalták meg és elhatározták, hogy az ifjúság ideologiai és praktikus továbbképzését clonista szellemben fogják tovább folytatni.

Gyermeke iskolába jár?
Gondoljon egészségére!
Lássa el **SENLASLO** (Szt. László)
fertőtlenítő toalettszappannal Üdit — Fehért — Fertőtlenít
DENTONAL fogpasztával

A világtörténelem első zsidó filharmonikus zenekarának koncertje ...

Beszélgetés Huberman Bronislavval, a világ legnagyobb hegedűvirtuózával, aki megszervezte a palesztinai százhusztagu filharmonikus zenekart

— A „Népünk” eredeti interjúja. —

Oradea. Csellóban: Pablo Casals. Zongorában: Paderevisky vagy Rosenthal. Hegedűben három fejedelme van a világnak: s érdekes, hogy mindhárom zsidó. Első: Huberman Bronislav. Jöve egyenrangú és majdan utóda: Szigell József. Végül: Jascha Heifec. A szürke hétköznapok egymásutánjában nagy élmény, amikor egy ilyen művész megáll 12 vagy 24 órára egy városban. Eljásna néhány műsordarabját és megy tovább, új dalalok felé. Egy ilyen művész, mint Huberman, sok tekintetben több, mint egy uralkodó. Mert egy egy koronás fől ünnepelel és tisztel saját országát, vagy néhány más országot. De egy ilyen Huberman szerű világszóló, éppen úgy ünnepelel Tokióban, mint Capetownban, vagy Moszkvában semmivel sem hidegebben, mint Rómában. Legfeljebb Berlinben ... no de hagyjuk.

Huberman ideérkezett Oradeara. Innen tovább megy. Csak néhány órára állott itt meg. Esti koncertje előtt beszélünk vele. Szállodal szobájában. Interjú? Hiszen a világ legnagyobb lapjainak munkatársai állottak már előtte. De azért érdekeldik. Mert zsidó lapról van szó. Mert Huberman szívében a művészet mellett, legnagyobb helyet zsidósága foglalja el. Valami csodálatos, hogy mennyire az. Más hasonló nivótu művész rendszerint elmenekül az affektáltságba. A maga anyagi viszonyait és világszerte folytonos ünnepelelése, valami ködgomolygáig tesztelőte az egész földet és az emberekkel nagyon felülről kezeli. De Huberman nem. Ő igazán nem. Minden porcikájával zsidó. Még hozzá ünnepelel, öntudatos, talpig zsidó. Palesztina szerelmese.

— Ő a hegedű hurján játszik és zsidósága pedig az ő szívének hurján. Az ő kezében: mesterhegedű. Szíve: mesterszív. Századunk keveset termelt ki hozzá hasonlót ...
Ülünk vele szemben és míg a beszélgetéshez kezdünk felírjuk amit amuay is tudunk róla. 1882 ben született Czens'ochovában, Varsó mellett. Isoschim tanítványa volt. 1893 óta járja a világot és napja csak folyton emelkedett. Most van talán zenifén.

Kérjük professzor ur mondja el, mi késztette arra, hogy megszervezze a palesztinai allandó filharmonikus zenekart?

— 1935 ben kerültem először Palesztinába. Addig is híve voltam Palesztinának, de megragadott mindaz, amit ott látam. Zsidó szívmel boldog örömmel láttam, hogy a lengyel országi gettóból ismét görnyedt zsidó alakok, miként lettek sudár szálakká és milyen öntudatos, bátor, dolgozó földet uró munkásemberek. És a szürke zubbonyok alatt, milyen intelligens szív dohog. Nappal követ lórn — este elmélyülni a zenében, ezt csak a palesztinai zsidó tudja. Helvenerer lakosa volt akkor Tel-Avivnak és hat koncertet kellett adnom. Akkor láttam, hogy milyen intelligens zenepublikum ez. És itt fogamzott meg bennem az a gondolat, hogy a Németországban kiüldözött világmárai és orchester zenészekből zenekart léleltessek, amely Palesztinában volna otthon és turnéit is Inren honnyoltaná le. Bosszu egy kicsit Berlinért. Amiótt ott kiltl. döztek öket. Meg kell málussuk a világnak, hogy saját földünkön mit tudunk alkotni. Azóta amerre járok, mindenütt pénzt gyűjtök erre a célra. Természetesen a nyugati zsidóság nagy meccénésaira gondoltam.

Ugyebár professzor is sokat adott? Kezével elhárított mozdulatot tesz. Megtettem, ami a kötelességem. És ami a legfontosabb: munkám teljes sikerrel járt. Néhány hét múlva, a Scopus hegy telején levő rádió leadó állomás közvetlenül fogja a világtörté-

nelem első zsidó hangversenyzenekarának koncertjét!
— Tulejdonképen már a nyáron is adott a zenekar egy-néhány koncertet. De ez csak előkészület volt. Mostanában érkeztek oda azok a nagy és kiváló zenészek, akiket Németországban és Lengyelországban e célra kiválasztottam. A zenekar most már komplett 120 tagból áll és néhány nap múlva, a világ legnagyobb előb kormestere, Toscanini is odaérkezik, hogy a próbákat megkezdje.

Tüteleleset fogunk adni. Én magam is játszani fogok ezeken a koncerteken. Nyolc koncertet adunk, ebből hetet Tel-Avivban, Jeruzsálemben és Haifában és egyet Egyiptom fővárosában Kairóban.
Első szölista Adolf Busch lesz. Az első előadás programja is meg van már. Oberon-ünnepülr Weberőtől, Brahms második szimfóniája, Mendelsohn cserója és a Szentivánéji álomból és Beethoven: Leonora nyitánya.

Mi van az Ön régi ideáljával a páneurópa mozgalommal?

— Coudenhore Calergi gróffal sokáig együtt működtem. És ma is lelkes híve vagyok a páneurópai eszmének. Nem tehet róla sem ő, sem én, hogy a világ messzire elírttől a gyönyörű gondolatától és a gyűlölet foglalta el a megértés helyét. Amióta Hiller került uralomra, azóta én is mindinkább a zsidóság felé orientáldódom. A zsidó művészek üldözését a legnagyobb igazságtalanságnak tartom, de másképpen is mondhatom: minden üldözést igazságtalannak tartok.

A mester most hova utazik? Még abszolvalóan romániai turnémat, azután megyek Palesztinába. December végén lesz az első koncertünk, Toscanini már ott lesz. L. hilraol — köszönetek el a világhírű mesteről és ő melegen megrázza kezünket. Élmény volt: A neve: Huberman Bronislav... S. L.

Pikáns pesti újságcsemege

Nem jelentős esemény, inkább furcsasága miatt kerül nálunk terítékre. Budapesti lélekzik egy antiszemita újság Új Magyarország címe, szerkesztője a harcos tolu antiszemita újságtör: Milotay István. Ez az Új Magyarország erősen nacionalista és kacérodik a hitlerizmussal is. Épen ezért csodálkoztak sokan Budapesten, (természetesen azok, akik az irodalomban verztásat!) hogy miért hirdelt hetek óta új regényét, amelyet Pierre Benoit és Claude Farrère együtt írtak? Miért? Ne tudná Milotay szerkesztő ur, hogy Pierre Benoit zsidó és Claude Farrère nagy német gyűlöltő, ami talán az Új Magyarorságnál még a zsidóságnál is nagyobb bűn? Folytatásos regénynek hirdette. Nem egy tájmagyar, sőt nem is egy fajnémet regényt akar közölni a lap hanem egy franciát. Valószínűleg azért, mert a francia regény sokkal jobb, mint a többi számbajhető regények.

De miért is van destruktív sajtó a világon? A nagy pesti bulvárlep, az „Az Est” letelezte a regény szerzőit. Pierre Benoit zsidó és Farrère — németgyűlöltő. Mit tett erre az Új Magyarország? Nem közöli a francia regényt folytatásokban. Az „Az Est” nagy hibát köve tett el, amiért tul korán „leplezte le” ezt a nagy szerencsétlenséget. Milyen jó lett volna ezt elkövetni, a harmincadik folytatás után? Akkor mit tett volna Milotay antiszemita újságszerkesztő ur, aki ugylátszik nem szermetelt még meg lapjánál egy lajkatató intézetet,

297

Az új „Carlton” szálló
Timisoaran
Központban
világvárosi legmodernebb
komforttal
megnyilt!

ahol megállaplanék a szerzők pedigréjt, nehogy egy destruktív, de tehetséges regény-író irási kerüljenek a szent hasábkora. Így his létko zallanság az egész, de mit tesz ez most, amikor kü önben is olyan zűrzavar uralkodik a lelkekben is, nemcsupán az Új Magyar-ság szerkesztőségében ...

Az új lengyel alkotmány és a zsidók

Varsó. Külföldön elterjedt a híre annak, hogy november 11 én Koc ezredes vezetése alatt a ló lengyel nacionalisták egy új alkotmányformát toanak publikálni, amely azt tervezi, hogy a jövőben csak a lengyelek és a zsláv kisebbségek fognak polgári — alkotmányban biztosított — jogokkal rendelkezni a lengyel republika területén. Az „Iskra” újságnétség, amely közeláll Koc ezredeshez és a légionáriusokhoz, közli, hogy az ezredesnek nincs szándékában az alkotmányt ily módon megváltoztatni.

Dacára ennek a demetlinek, bizonyos jelek arra mutatnak, hogy bár a közeljövőben ilyen változásra nincsen kilátás, de az új kormányzócsoporthoz olyan tervek merültek fel, hogy néhány etnikai kisebbséget kizárnak majd a polgári jogokból. Az eddigi propaganda után itélve, ez a csoport rendkívül éles antiszemita program hangoztatásával, a kormányhú csoport egy részét megához akaria édesgetni. A lengyel parasztpárt és a szocialdemokraták a legélesebb harcot hirdelik az új párt ellen. Némelyek szerint Koc ezredes teljesen ki akarja zárni a zsidókat a polgári jogok gyakorlásából, míg mások úgy vélik, hogy bizonyos kategóriákat, így például a front-harcosokat be akarja venni az alkotmány sáncába, míg a többi zsidókat jog nélkülívé tenni.

Az elterjedt hírekkel kapcsolatban Rydz Smigly tábornok megbízta Koc ezredést egy nyilatkozat megtételére, amely szerint ezek a zsidóellenes célok, csak egy megantársaság megnyilatkozásai, amelynek semmi köze nincsen, a kormány céljához. Minden erőnek össze kell fogni — írja a nyilatkozat — hogy a lengyel haza jövője minél biztosab alapon nyugodjék. Ez a Koc ezredes féle terv egyik a sok közül, amelyet a kormánynak tñlanak Természetesen ezekért a sajtóban is megjelentelt tervekért semmiféle felelősséget nem vállalhatunk és csak ártalmasnak tartottuk a keltőleg nem létezőt közölni egy szemponjtárból. Ezzel tejezi be nyilatkozatát Rydz Smigly tábornok.

1937-es szezon szenzációja
A legújabb világmárkájú
Rádió különlegességek megérkeztek a
LEONARDO
céghez Oradea, Str. Avram Iancu 1.
Hallgassa meg vételkötelezettség nélkül. Kedvező részletezési feltételek, cseremegállapodások.

PALESZTINA

Az első visszafizetés

Írta: Dr. Arthur Ruppín

Sok éven át kellett füzdeni a kétkedők ellen, akik azt vallották, hogy a cionisták által alapított települések sohasem fogják visszafizetni azokat a kölcsönöket, amelyeket adtunk nekik. Amikor a telepesekek sokat és sokszor tárgyaltunk ez ügyben, és a tárgyalások elhúzódtak, akkor a kétkedők a maguk álláspontjának igazolását látták ebben. Azért huzzák a tárgyalásokat, mert nem akarnak fizetni. Amikor a kongresszusok azt hangoztatták, hogy minden egyes pontnak alapos megfárgalása éppen azt bizonyítja, hogy mennyire komolyan veszik a kolonisták a visszafizetés kérdését, akkor is kétkedő nevetés volt a visszhang.

Most pedig következett a felek ideje. És a fények az mutatják, hogy azoknak volt igazuk, akik a kolonisták fizetési készségét nem vonták kétségbe. Október elején a 24 kolonistának 6350 fontot kellett fizetnie és ebből 4816 fontot adta be is fizetők. A fennmaradó 1540 fontot is bizonyára rövidesen kifizelik. Ezt annál is inkább értékelni kell, mert az országban hat hónapig nyugtalanság volt és termés sem volt valami bőséges.

A legfontosabb az amit tapasztaltam: hogy lelkesen fizettek. A kvucák és mosé ovidim ok egymással versenyeztek abban, hogy minél pontosabban fizessenek. Eln Charod kolonista 15 éves fennállását ünnepelte, amikor jelen voltam és kaptam egy csekkel, mint adósság törlesztés, 623 fontról. Az öregek és fiatalok egyformán örvendtek, arcuk sugárzott a boldogsággal, amikor a szónok ányujtotta a cseket és kijelentette, hogy a jövőben is a lehető legpontosabban eleget tesznek majd fizetési kötelezettségüknek. A legnagyobb lelkesedést ez a tudat keltette, hogy ez a mai visszafizelési generáció, az elsője annak a generációnak sorozatnak, amely elkövetkezik és amelynek könnyebb lesz a terük, mint azoknak, akik az alapokat lerakták. Ők azokra is gondolnak, hogy jövőjük csak akkor biztosított, ha azoknak is megkönnyít az országba való bejutást, akik ma a kaputon kopogtatnak. Ez a visszafizetés annak a végletes láncnak egyik erős szeme, amely összeköti ezt a generációt, azokkal a generációkkal, amelyek ezután következnek. Ezért nem csupán reális, hanem nagy szimbolikus jelentősége is van annak, hogy kolonistáink visszafizelik ezeket az öszségeket.

Nem volt igazuk a kétkedőknek. A zsidó kolonisták megleszik minden tekintetben kötelességüket. Dolgozó karjuk, ha kell épít, ha szükséges, karddal és fegyverrel is megvédi az őst földet.

Megkezdték a Scopus hegyen az egyetemi klinika építését. A jeruzsálemi Scopus hegyen megkezdtek az egyetemi klinika építését. Az alapkövéletelénél jelen volt George Wadsworth amerikai főnöku, az egyetemi tanárok csoportja és néhány előkelőség. Miss Henrietta Szold beszédében hangoztatta, hogy lélekben azokkal a Hadassában tömörült asszonyokkal van, akik annyit dolgoztak a zsidó egészségügy érdekében, a héber egyetem rektora Dr. Juda L. Magnes sechejonit mondott. Dr. Yassky az épen Philadelphiában ülésező Hadassa konferencia üdvözlését tolmácsolta és a zsidó orvosokét, akiknek köszönhető ennek a klinikának fel-

Budapestre utazók figyelmébe!
Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:
Friedman Józsefné Kármol-pansió (Andrassy-ut 43)
Telefon: 12-59-07.
vagy Oradean öv. Strasser Ignátné
Sr. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

éplése. Az első épület egy ápolónői otthon lesz, amelyet Henrietta Szold nevére fogunk elnevezni. Az épületek husz hónap alatt készülnek el.

Mi lesz a certifikátokkal? Az „El Liwaa” arab lap jelentése szerinti, amely a főműlt lapja, a Jewish Agency 12.000 certifikátot kért, amelyből 4000 darabot már meg akartak szavazni. Eric Mills aki a bevándorlás és statisztikai hivatal vezetője 2000 darabnak az előlegezését ajánlotta. Ormsby Gore ebbe beleegyezését is adta, azonban Sir Arthur Wauchope ellene volt. Az arab lap tudósítását sem nem cáfolták sem nem erősítették meg.

Harc a szombatért. Néhány hét előtt Rechavjában egy bécsi kávéházat nyitott a Rambam-uccában. Szombaton is nyitva tartott és szépen megtelt a terrasz cigarettázó és feketekávézó társasággal. A Mazhira Sabesz, mihielt tudomást szerzett erről, kivonult Rechavjába tüntetni a cállul sabesz ellen. Sommi egyebet nem teltek, csak kiabáltak: „Sabesz, Sabesz”. A kávées rendőrököt hivatali kik a közönséget egy-kettőre széjlekergettek és leterítették egy 17 éves ifjút és egy 11 éves gyermeket, akiket autón vittek a rendőrség pincéjébe, ahonnan őket 9 órákor este jótállás mellett kibocsátották. A kávéház előtt tér meg volt rakva fegyveres rendőrökkel. (Hol voltak ezek, mikor Jaffában emberek öleltek?) Akik erdőt felgyújtanak, emberekre bombákat dobnek, azokat a rendőrség nem látja, csak kufalja a gyilkosokat. Az eddig 70-nél több megölt egyn gyilkosai közül egyet sikerült elfogni és itt sorított egy 11 és 17 éves ifjút lefűelni, akiknek miután az autóbusszban dulekoltak és lármáztak, hogy „sabesz” van, megszorított a rendőr a torukot, hogy ne hallják a kiabálást. Nem Nürnbergben történt ez, hanem Erecz Jisroelben, a zsidó nemzeti otthon fővárosában. Akik a sztrájkot szűjták, azoknak nem történik semmi bajuk. Ugy lát-szik, a palesztinai rendőrségnek csak 11 és 17 éves ifjúkkal szemben van vírusuk. Ez a tüntetés megismétlődött három szombaton át. A kávést keresétek és kérték, hogy szüntesse be ezt a halálra boltrányt.

Halálos ítéletek. Október 21-én halálra ítélték azt az arabot, aki április 20-án meggyilkolta a tel-avivi elővárosban az 55 éves Selig Lewinsont és a 56 éves Slomo Morrisont. — A nazareti bíróság előtt nyolc vádlott állott, akik Kassem sejk bandájához tartoztak. Ezek résztvettek 1935-ben Rosenfeld és Mott zsidó rendőrök meggyilkolásában. Az arab ügyész, előre megfontolt szándék nélkül elkövetett emberölésben emelt vádat s ennek alapján négy vádlottat egyenként 15 évre és a többit 2-2 évre ítélték.

Schlonsky kapta Szokolov aranytollát. Nahum Szokolov utolsó kívánságának megfelelően Abraham Schlonsky, a Tel-Avivban élő héber költő kapta meg Nahum Szokolov aranytollát, amelyet még életében ígért oda a cionista vezér a költőnek. Az aranytollat a napokban nyújtotta át Schlonskynak Racziowski-Szokolov asszony, az elhunyt cionista vezér felesége.

Legfegyverezik az arab terroristaikat. A palesztinai kormány felszólította mindazokat, akik fegyverviselési engedély birtokában vannak, hogy ne járjanak fegyveresen az országban, mert károsítják magukat annak a veszélynek, hogy arab terroristaikkal tekintik őket. Ebből a figyelmeztetésből következik, hogy a kormány újabb, energikus legfegyverzési akciót készült lebonyolítani és rendőri és katonai hatóságok utasítást kaptak arra, hogy fegyverek után kutassanak a különböző helységeken.

»Vasgárda Palesztinában«. A főműlt pártja elhatározta, hogy fasiszta csoportokban szervezi meg az arab ifjúságot. A csoportok katonai formában fogják egyesülni és Jamel Husseint vezetés alatt fogják működni. A csoportok neve: »Vasgárda« lesz.

Védlekérésül
öblítsük torkunkat

DIANA
sósborvessz

Viharok a telavivi polgármesteri állás betöltése körül. A héber lapok élesen kritizálják Izrael Rokeachnak Tel-Aviv polgármesterévé történt kinevezését, jóllehet a választáson kisebbségben maradt Mose Chelouché sal szemben. A »Davar« vezércikkében hangsúlyozza, hogy Rokeachnak a kormány által történt kinevezése, közönséges oktroj és egyenes támadás Tel-Aviv autonómia ellen. A »Haarec« a következőket írja: »Rokeach a kormány kegyéből és a városi tanács és lakosság többségének akaratá ellenére kapta meg a polgármesteri hivatalát. Ez az első merénylet Tel-Aviv autoritójára ellen, amit nem vehet egyszerűen tudomásul a város lakossága. Rokeachnak vissza kell utastania a kinevezést«. Kormánybírókban erre hivatkoznak, hogy Rokeach kinevezése legálisan történt, amennyiben a főkormányzónak jogában áll a városi tanács javaslatának meghallgatása után saját választása alapján kinevezni a polgármestert. Rokeach egy interjúban azon reményének adott kifejezést, hogy sűrűlőni fog megegyeznie Dov Hov alpolgármesterrel és a városi tanács több munkaspárti tagjaival a munkelosztás kérdésében.

Kommunisták felett ítélik a jaffai bíróság. A jaffai kerületi bíróság most kezdte meg kilenc kommunista vádlott ügyének tárgyalását, akiket lövénytelen agitációval és rendbontások szításával vádolnak. Rendkívül érdekes momentumok kerültek felszínre a jaffai büntető tárgyalás során. Így kiderült, hogy a zavargások elején szakadás állott be a palesztinai kommunista pártban, miután a zsidó párttagoknak egy része hevesen tiltakozott az ellen, hogy a kommunisták azonosítsák magukat az arab nacionalisták és terroristák megmozdulásaival. Az ellenzöket kizárták a pártból.

Kereskedelmi szerződés Egyptom és Palesztina között. A »Palesztine Gazette« legutóbbi számában a palesztinai és egyiptomi kormány között történt levélváltás szövegét közli, amely szerinti a két kormány között egy évre szóló szerződés jön létre a két ország kereskedelmi kapcsolatainak előmozdítására és megkönnyítésére. Ennek érdekében redukálni fogják mindkét részről a vámtarifát.

Az erdélyi zsidók találkozóhelye!
Megnyílt
BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCUREȘTI,
Str. Lipscaui 7.
Elsőrangú erdélyi konyha!

A „Slovenska Liga” is antiszemita lett

Bratislavában országos kongresszust tartott a „Slovenska Liga”. Ez a szervezet a szlovák kultura zászlóvivője és a legprominensebb vezérférfiak is résztvettek ülésén. A szlovák néppárt vezetői, az intelligencia fáklyavivői is azt igazolták, hogy őket is megterhelte az antiszemitizmus bacillus. Hogy milyen szeltem uralkodott ezen a gyűlésen, azt legjobban igazolja az a cikk, amely a Hlinka párt lapjában a „Slovensky Pravda”-ban jelent meg a gyűlés után. Ebben a cikkben többek között a következők állnak:

— A Slovensky Liga kongresszusán a zsidó kérdést is megvitatták. A referensek a csoposon megdörygáltak a kérdést és kijelentették, hogy Szionizmában csaknem valamennyi ültélet, bankot és földbirtokot a zsidók tartják kezükben. De néhány vezető szabadfogalmozást agban is, így például az orvosi és ügyvédi karban is tulleug a számuk. A zsidókérdést nem gyűlölettel akarjuk megoldani, hanem olyképen, hogy az mindnyájunkra előnyvel járjon. — A referátum után vita volt, amelyen valamennyi delegátus résztvett. Végül felszólt egy zsidó delegátus is, Dr. Roth Hugó, aki fulmináns beszédben védte meg a zsidóságot a rághatok ellen.

A cikk foglalkozik részletesen dr. Roth beszédével, polemizál vele és felsorakoztatja azokat az érveket, amelyeket ilyen esetekben már felszoktak sorolni.

Kétségtelen tényként megállapítható, hogy a demokratikus csehszlovák közlérsaság egyik pártja, illetőleg egyik kulturálisja, nyíltan ki mondja, hogy fájdalmasan észleli a zsidóság előretörését. Már a beállítás maga is tendenciózus. Mit jelent az, hogy bankok, kereskedések, az ügyvédi és orvosi pályá a zsidók kezén van? Akárhányen demokratikus is egy állam, azt nem lehet rossznéven venni tőle, ha a közigazgatásban, a bíróságnál, a vasútnál, a rendőrségnél a maga fajtársait állítja be és nem favorizálja a zsidókat. Így van ez Csehszlovákiában, amely állam, az első elnök, Masaryk példaadó nyomdokain halad a civilizáció útján.

Mi következik ebből? Hogy amint az már Európaszerte uzástis, és történelmi determináció a zsidóság számára, hogy a szabad pályákon igyekezni megélni. Mert vegyük tudomásul és mondjuk ki nyíltan a „Slovenska Liga” esetével kapcsolatban, de aknális mindenkor és mindenhol, hogy évtizedek kellenek szoh, hogy az új zsidó generáció ártélegetződjék. Amig azonban ez nem történik meg, addig mi nem tudunk máshöl élni, mint a kereskedelemből, az iparból, és az intellektuális foglalkozási ágakból. Mit akarhat a Hlinka párt? És mit akarhat a horvakerzeses párt? És mit a kaszárkerzesesek és mit a romániai Vajda-Goga-Cuza trio?

Hogy ne „sefteljünk”? Ne gyógyítsunk?

Ne vigyük a pereket? Ne álljunk a bankokban? Hát adnak nekünk földet? Bevesznek bennünket az állami élet nyugalmát és biztonságát adó pozícióba? Nem teszik meg, ellenben azt is eliriglyik tőlünk, amink van. Ami egyszerű és primitív szavakkal azt jelenti: unjuk, hogy léteztek és nincsen olyan terrénuma, egyetlen állam, egyetlen olyan keresleti forrás, amelyet ne dagnának be szívesen előltünk.

Most a „Slovensko Liga” mondja Bratislavában. Holnap másutt mondja majd más párt vagy liga! Mindegy. Az antiszemitizmus rákfenéje fölton erkösödik, és alig látunk megfelelő erőt ahoz, hogy ezt a övezetes gyűlöletet feltartóztassa útjában...

A cluji zsidó közkórházegyesületrendes évi kórházi szombatját november 14-én tartja meg és ennek érdekében körirattal fordul Ardeal összes zsidó hilközségéhez. A kértést úgy az országos orth. Központi Iroda, mint a nyugati ritusu hilközségek országos Irodája melegen ajánlja a hilközségek és rabbik figyelmébe, mert jól ismerik az áldásos tevékenységét, amelyet a kórház közel egy évtizede kifejlt a zsidóság egészségügye terén. A kórházegyesület kivétel nélkül minden hilközséget felkér, hogy tegye lehetővé áldásos működését a szombati megtartása által és adjon alkalmat mindenkinek, hogy a thórához járulhasson. Ahol pedig keveseknek van erre módjuk, ott a hívek ulólag is bejelenthetik a templomgondnokságnál hozzájárulásukat, de senkinek nem szabad kimaradni ebből a szép akcióból.

— Meghalt Reizmann Mór a kassai Társaskör elnöke. Kassa. A város egész társadalma körében oszlatlan részvételt keltett Reizmann Mór fatemelő kereskedelmi tanács, a Társaskör népszerű elnökének 59 éves korában történt elhunnya. Súlyos betegségtől az utóbbi időben már Budapestben gyógykezeltette, de az orvostudomány nem tudott segíteni rajta. Reizman Mór egész pályafutása ragyogó példája volt az őnzetlen, áldozatkész, közzért való tevékenységnek. Úgy társadalmilag, mint a közzgazdasági életben a legmegasabb elismerés és megbecsülés vette körül. Egyénisége, kiváló kvalitásai, széles koncepciója mindenütt vezető pozícióra predesztináltak. A kassai Társaskör elnöksége halálhírére rendkívül válaszimányi ültést tartott. Dr. Beidler Jaquez igazgató méltatta az elhunyt érdemeit. A Társaskör gyászja jeléül a temetés napján összes helyiségeit zárva tartotta és nagyszámban képviselte magát a végítészésben is. Egyidejűleg az izr. Nögyület népkonyhájának, a Joint árvaháznak és csehszlovák Vörös keresztnek 200—200 koronát jutaltott.

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
ugy kérje minden
posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

braşovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen posztógyár termékei sem mulják felül!

Egy boldog nő eredeti levele

Tisztelt Gyógyszerész ur! Nálam tulán senkiesem szenvedett borzasztóbban ideges gyomorbaiban, már meguntam az orvosokhoz való járást, nem is tartottak belegnek és én pokolian szenvedtem. nem volt egy jó pecem, míg a Gastro D. meghozta a gyógyulást, nem is merem leírni, mert csoda lenne. De gyomrom nyugodt, jól esik, amit eszem, émelegéseim elmúltak. Még ha minden évben meg is kell ismételnem a kurát, szívesen teszem. Most leányomnak, ki Thorma festőművész felesége és szintén ebben a borzasztó bajban szenved, ajánlom a szert és kérek címre meg egy üveg Gastro D.-t küldeni. Kiss Ernőné, Diosig, jud. Bihar.

Ehhez a levélhez semmi kommentár nem szükséges. „Gastro D.” kapható az ország minden gyógyszerárában és drogeriáiban, vagy postán megrendelhető 130 lej utánnyá mellett Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— A sibiui főkéntor Satumaren. Erdékes liturgiail művészeti élményben volt részük Vajéru szombatján a satumarei ort. zsidó templom látogatónak Löwy Mór sibiui főkéntor, aki beteg édesanyja látogatására érkezett a fővárosba, az ort. hilközségi vezetőség meghívására péntek este és szombat délelőt meg erősített kórus élen előimádkozott a hilközség főtemplomában és kiválóan iskolázott, szép tenorhangjával, valamint rutinos karvezetésével általános tetszést aratott. Különösen kitűnt a sáchariszkdúsa kiváló dallamával, amelyek között saját szerzeményét is énekelte. A szép kompozícióit a satumarei templomban állandósítani fogják. Löwy Mór főkéntort különben is Satumarehoz fűzik pályájának első emléket, amennyiben ő maga 31 évig volt a satumarei ort. főtemplom énekkarának kiváló tenoristája.

— 50 éves, de csak 30 évesnek érzi magát! Lehetőséges ez? Lehet egy 50 éves embernek olyan energiája, életkedve és öröme, mint egy 30 éves embernek? Igenis lehet, de csak ha e korban nem kúozza, mint a legtöbb embert, valamely rheumás bántalom, legközevny vagy iszasz. E bajtól megszabadulhat, csak a megfelelő ellenszert kell megtalálni. Végzett-e már egy kísérletet a Toga-lal? Nem! Mert akkor ma nem volna beteg. Több mint 6000 orvos elismerőleg nyilatkozott ezen szer hatásáról rheumánál, köszvénynél, isziasznál, idegfájdalmaknál és fűfájásnál. Toga! azonnal segít!

— A fagarasi hilközség az elmúlt héten tartotta a vezetői érdeklődés mellett tisztújító választást, amelyen egyhangulag a következő vezetőséget választották meg: Elnök dr. Neumann Andor, alelnök Löwenstein Géza, pénztárnok: Neumann Henrik, leptomgondnokok: Ehrenwald Henrick és Czék Emil, ellenőr Mandel Oszkár, gazda Hirschfeld Henrick. — Egyidejűleg a Chwera Kadischa tisztújítását is megéjtették, melynek élére elnökül Mendel Oszkár és alelnökül Fleissig Arnoldot választották meg, ugyan-csak egyhangulag.

— Legfelsőbb kitüntetés ért egy viseul-de-susi zsidó diákok. Viseul-de-Sus. A pelesi királyi kastélyból az elmúlt hetekben rendkívül becses levél érkezett Basch Jenő viseul-de-susi könyvkereskedő házához. Öfelsége Károly király megbízásából E. Buchman magánlittár köszönő és elismerő sorozat írt Basch Jenő V. ki gimnazista fiához, Basch Perechez, ki Öfelsége születtésnapjára zenekölleményi írt és azt beküldte a királyhoz. A pelesi királyi kastélyból kellezett levél egyébként szó szerinti így hangzik: »Van szerencsém értesíteni, hogy a Király Öfelsége legkegyesebben megbízott, hogy Öfelsége születésnapja alkalmával küldött zenei szerzeményéért elismerését és köszönését tolmácsoljam. Eugen Buchman (Öfelsége magánlittára)«. A magas kitüntetés érhető nagy örömet kellett Basch Perech otthonában és a rendkívül tehetséges fiatal zsidó diáknak, ki a sightheti zenekonzervatórium szünpadán már többször aratott oszlatlan sikert, nagy jövőt jósolnak zenei körökben. (T. H.)

Hétről-hétre

Wien. A Schiffschul híres rabbija, Jesaja Fürst a napokban töltötte be 80-ik életévét és negyven esztendője van jelenlegi díszes pozíciójában. Fürst híres rabbi családból származik. Targu-Muresen (Transylvánia) született.

Prága. Lord Buxton, az angol felsőház tagja, aki elnöke az angol gyermekvédelmi ligának, Reley alsóházi képviselővel jelenleg Csehszlovákiában tartózkodnak, ahol meglátogatták a csehszlovákiai Hicem vezetőjét Marie Schmalka asszonyt, akivel a zsidó kivándorlási kérdéssel, valamint az átrétegződési folyamattal és a chaluc-farmokról tárgyaltak. Ezeket a farmokat személyesen is tanulmányozták.

Varsó. A legutóbb megtartott hitközségi választások ellen petíciót nyújtottak be, amelyben arra hívtak, hogy a nemzeti blokkra leadott szavazatok közül, kilenc nem volt érthetően kitöltve és így érvénytelenítették ezeket. Ezáltal egy helyet veszít a blokk, amelyet vagy az Aguda, vagy a Mizrahi kap meg, sorsolás útján. Ha ez megtörténik, akkor Trockheim Jakobot fogják hitközségi elnöknek designálni.

Genf. A mandátumbizottság elé került többek között egy petíció, amelyet a revizionisták nyújtottak be, amelyben a Zsidó Állam elismerését kérik. Ez már a második ilyen petíció. Az elsőt annak idején azzal utasították el, hogy ez nem tárgyalható, mert ellentétben van a mandátum szellemével. Most is a „non recivable” kategóriába sorozták és kategorikusan elutasították.

Bucuresti. A szélsőjobboldali körök tiltakoznak az ellen, mintha körükből került volna ki az, aki Jorgának a fenyegető levelet írta volna. Számos más román vezéregység is kapott fenyegető leveleket, ezért a rendőrség szigorúan ügyel arra, hogy bántódásuk ne essék.

Brüsszel. Rövidesen megjelenik francia nyelven Josef Mühlbauer könyve, a „Zsidó lírikusok antológiája” címen.

London. Leedsben nagy antiszemitaellenes gyűlés volt, amely Mosley pártjának propagandája ellen irányult. Felzúrláltak a Jewish Board of Deputies elnöke, Neville Lasky és a felelős vikárius W. Thomson Elliot és még számos zsidó és nemzsidó személyiség.

Páris. A verduni harcokban elesett zsidó front-harcosok emlékének megörökítésére bizottság alakult, amely nagy emlékművel akar létesíteni Douamont mellett, ahol a legelkeseredettebb harcok dultak a világháború idején Abbé Poüman, katolikus lelkész, aki a vidék képviselője, szintén támogatja a tervet és nagy pénzüsszeget juttatott a bizottsághoz.

New-York. Az American Palestine Campaign-nek most volt évi gyűlése. Egyidejűleg zajlott le a palesztinai delegátusok fogadtatása is. Dr. Benzion Mossinson, Gerson Agronosky és Zwi Hirsch Masliansky ide érkeztek. Az „United Palestine Appeal” és a „Nemzeti Alap” együtt 1936 január óta 779,454 dollárt gyűjtött össze. Elhatározták, hogy 1937-ben sokkal nagyobb mértékben fogják a gyűlést folytatni.

Berlin. Az „Untertürkheimer Zeitung” jelenti Schrambergből, hogy az ottani városi tanács elhatározta, hogy egy külön „zsidó vásárt” rendez, amelyet elkerítettek és ezt csak zsidó vásárosok látogathatják. — A „Postdamer Zeitung” írja, hogy a moabit vegyes bíróságnál, elítéltek három hónapra egy szárnyszerkesztőt, aki levágta a szárnyszekereket, dacára annak, hogy vágatási tilalom van. — Wetlar kerület, Asslar nevű helységében, tekintettel arra, hogy összesen három zsidó család lakik ott, eladták a zsinagógát, amelyet le is romboltak.

Wien. 88 éves korában elhunyt Wienben az ismert filantrop Moses Hirsch Landau, aki egyike volt a Chovové Cion mozgalom kezdeményezőinek.

Páris. Dr. Henry Schilman francia cionista, végrendeletében 100.000 frankot hagyományozott cionista célra azzal, hogy ennek kamatából egy líra tanítását finanszírozzák a jeruzsálemi egyetemen. Könyvtárát az egyetemi könyvtárnak hagyományozta és műkincseinek egy részét a telavivi múzeumnak.

Wiesbaden. Dr. Leo Kahn rabbi hunyt el a napokban 95 esztendőskorában. 1842-ben született Salzbürgben, 1869-ben került mint rabbi Wiesbadenbe. Sikertűt neki egy tradícióhú községet alapítani, ahol különösen ügyelt a vallási életre és a héber nyelvet is propagálta az iskolákban.

München. 82 éves korában hunyt el Adolf Theilhaber udvari tanácsos, aki a legkiválóbb nőorvosok és rákkutatók egyike volt. Több mint 200 orvosi munkája jelent meg a rákkutatással kapcsolatban. Két évvel ezelőtti ünnepelte orvossá avatásának hatvanadik évfordulóját. Ez alkalommal a würzbürgi egyetem is üdvözölte, ahol annak idején promoválták. Fia, Dr. Felix A. Theilhaber jelenleg családjával együtt Palesztinában él.

London. Zangwill halálának tizedik évfordulóján gyászünnepek voltak Londonban. Elnökök: Viscount Cecil of Chelwood. Az ünnepséget a Kingsway Hallban tartották amelyen résztvettek az angol irodalmi és zsidó közélet prominens vezetői is. Lord Cecil, mint nagy angol és nagy zsidó ünnepelte Zangwillt. Humbert Wolfe kijelentette, hogy Bernhard Shaw azért nem akart résztvenni ezen az ünnepségen, mert kijelentése szerint a zsidókérdésről is szó eshet és mint nemzsidó nem akar résztvenni. Dr. Rediff Saliman bejelentette egy Zangwill emléktáblát létesítést, amelyet minden évben a legtehetségesebb angol, vagy héber nyelven megjelenő mű szerzőjének fognak adományozni.

— Az Ardeali Banati Országos Izraelita Iroda november hó 1 én, vasárnap tartotta őszi tanácsülését Oradean, melyen résztvettek az elnöki tanács egyházi és világi tagjai: dr. Adorján Ármin elnök, dr. Lövy Ferenc egyházi elnök, dr. Drechsler Miksa, dr. Lenke Manó, dr. Nébel Abraham és dr. Vágubolyi Lajos főrabbi, dr. Konrad Béla, dr. Kabos Béla, Lakatos Aladár elnökök és számos vendég. Elnöklő dr. Adorján Ármin elnöki megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg a június hó 8 én elhunyt dr. Kecskeméti Lipót egyházi alelnök, oradeai főrabbról, akinek elhalálozása pótolhatatlan veszteséget jelent az ardeali és banati zsidóságnak. Majd vázolta az Iroda feladatait és erőteljes összefogó munkára hívta fel az elnöki tanács minden tagját. Majd Lax Salvator főllikár ismerlette az utóbbi fél év munkásságát és tett jelentést minderről, ami a kongresszus óta történt. Beszámolt a felettes hatóságoknál tett eljárásainkról és vázolta a közeljövő feladatait. Majd a különböző szakbizottságok jelentései hangzottak el és az ülésen jelen voltak mind azon nérelülknek utiak kifejezést, hogy hitközségeink megerősítése céljából erőteljes beintézkedések munkára van szükség, amelyet mielőbb meg is kell kezdeni. Elnök javaslatára az ülés elhatározta, hogy a szervezett 15 éves fennállásának fordulója alkalmával jubiláris rendkívüli közgyűlést tart, mely alkalommal dr. Kecskeméti Lipót főrabbi emlékének is méltó módon fognak áldozni és nevére pedig alapítványt fognak létesíteni. Ugyancsak elhatározta az ülés újabb pályázati kiírását az Eisler és Vértes alapokból, valamint kulturelőadások és vándorfelőlvadások rendezését, hogy ezzel is közelebb hozza egymáshoz a hitközségeket és kulturális munkásságot fejlessen ki minél szélesebb rétegekben. Üdvözlét fejezte ki az elnöki tanács dr. Adorján Ármin elnöknek, az oradeai fuárvaház 20 éves jubileuma alkalmából, mint az intézmény alapítójának. Az Iroda anyagi helyzetének vizsgálata kapcsán az elnöki tanács arra az elhatározásra jutott, hogy nagyobb áldozatkészséget és támogatást kér a községektől feladatainak nyugodt és eredményes elvégzéséhez. Dr. Lövy Ferenc főrabbi a targumuresi közéleti folyamat eredményes munkájáról számolt be, melyért az elnöki tanács elismerését fejezi ki azzal, hogy a jövőben még fokozottabb mértékben kívánja támogatni ezt az intézményt, hogy még több eredményt produkálhasson. Az ülés a késő esti órákban ért véget.

1800 certifikátot adott ki a palesztinai kormány

London. Ormsby Gore gyarmattügyi miniszter csüörtök este az angol alsóházban kijelentette, hogy az angol kormány a zsidó bevándorlást arra az időre, míg a királyi bizottság vizsgálatát folytatja Palesztinában, még időlegesen sem függeszt fel. Sem gazdasági sem más okok folytán nem volna indokolt, hogy a zsidóság bevándorlását bármilyen drasztikus eszközökkel megváltoztassák és ezáltal a királyi bizottság munkájának is befolyást jelentenek kelljen számolnia. Ennek megfelelően a következő fél évre a kormány a kiadandó munkacertifikátok számát 1800-ban állapította meg. E mennyiségből 300 certifikátot a németországi zsidóságnak bocsátanak rendelkezésére és pedig azoknak akik, mint tőkésbevándorlók érkeztek az országba, de a következő ezer pontot a német transzfer nehézségek folytán nem állott módjukban előteremteni.

— Normalizálódik a palesztinai élet. Az arab sátrák megszűnésének és a ormális viszonyok visszatérésének első gazdasági következményeként az élési viszonyok csökkenését állapítják meg a palesztinai lapok. A zsidó állás nehézségek megszűntek és az arabok újra piacra viszik mezőgazdasági termékeiket. Most az épi ütempő emelkedése észlelhető, egyrészt a nagyszabású közmunkálatok megindulása folytán, másrészt az állal, hogy az építéshez szükséges belföldi nyersanyagok ára ugyancsak olcsóbb lett a közlekedési viszonyok normalizálódása következtében.

Zsidó humor

A KIGYÓ NYELVE

Már régen gondolnak arra és nem tudják megoldani, hogy vajon milyen nyelven szólott a kigyó a paradicsomban Évhöz, amikor a csábításra rábeszélte.

Némelyek állítása szerint, ez a nyelv csakis a német lehetett, mert hiszen — rosszra akarta rábírti és igazán rosszat csak ezen a nyelven lehet mondani.

JELEK

Ha valaki tömlőbe ül — annak a jele, hogy kereskedő.
Ha valaki megáll az ajtóba, azt jelenti — hogy pénz kell neki.

Ha valaki jótűzen eszik, azt jelenti, hogy — a más kontójára leszi.

Ha valaki egy nő társaságában ül és nem beszél hozzá — azt jelenti, hogy a felesége.

Ha valaki minden pénzét a nincstelenségnek szeretné adni — azt jelenti, hogy szegény ember.

A MUNKANÉLKÜLI MUNKÁJA

Munkaadó a munkanélkülihez: Ha akarja, nálam munkát kaphat. Munkanélküli: Mikor léphetek be? Munkaadó: Azonnal, még e mai nap folyamán. Munkanélküli: Azt nem lehetem, mert el kell mennem a munkanélküliek manifestációjára.

A GERMÁN OROSZLÁN

Ludendorff folyóiratában a „Quel deuscher Kraften”-ben jelent meg az alábbi elmefuttatás: „A nyul bizonyosan nem német állat, már kínos féltékenysége miatt sem. A nyul bevándorolt, aki csak vendégjogokat élvez. Ami az oroszlanokat illeti, úgy náluk kétségtelesen germán érzésvilág észlelhető, úgy, hogy az oroszlan bátran külföldi németnek is lehet venni”. Ezek szerint a szamarat is nemellenynek, vagy pedig a német lényt — szamarának vehetjük fent tanulmány alapján.

A MÁS HELYÉT AKARJA ELFOGLALNI

A szadagorai rebbet kérdezték egyszer: — Azt tanítják bölcsen, hogy a földön nincsen semmi, aminek ne volna meg a helye. Tehát az embernek is. Miért van mégis, hogy nem tudnak az emberek lélni?

A rabbi így válaszolt: — Mert mindegyik ember a másik helyét akarja elfoglalni.

BLUM ÉS A FRANK DEVALVÁCIÓ

Tudvalevőleg a francia frank devalvációjáról szóló hír ez év Jomkippur napján került nyilvánosságra. Rossz nyelvek szerint Léon Blum, francia miniszterelnök, amikor meghalotta Jomkippur elmúltával, hogy mi történt (kissé valószínűtlen beállítás) így szólott miniszterterfőkhöz:

— Alichogy kiteszem a lábam és elmegyek a templomba, rögtön valami boldonságot csináltak.

HOL?...

„Hol lakik Isten?”
Ezzel a kérdéssel lepelt meg a kozki rabbi néhány tanult embert, akik nála voltak vendégségben.

E ek neve'lek.
De a rabbi így válaszolta meg a kérdését:

— „Isten ott lakik ahol beengedik”.

FAJKÉRDÉS EGY NÉMET AUTÓBUSZON

Az autóbuszon, Elzácska, a kis első elemista, helyhiány miatt a mamájától egy kicsit távolabbi ülőhelyre került. Az autóbusz belsejében méla csend, egyszerre csak megszólal Elzácska:

— Mama, te zsidó vagy?
Kis zavar.
— Nem vagyok zsidó, de hallgass. —
Inli le a mama.
Pár percnyi csend után megint Elzácska:
— Mama, a papa zsidó?
Nagyobb zavar.
— A papa se zsidó, de hallgass már.
Megint csend. Egyszerre csak Elzácska:
— Mama, hát akkor hogy lehet az hogy én zsidó vagyok?

